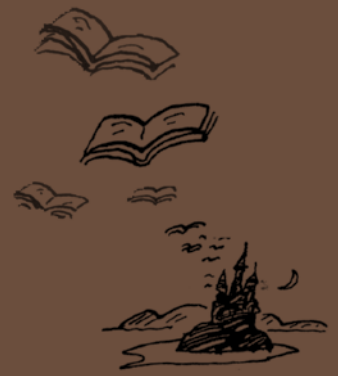

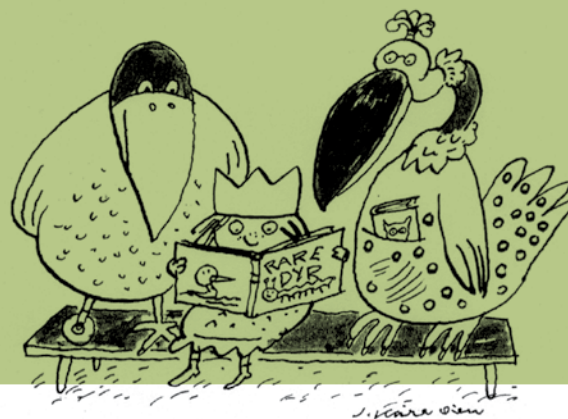
Barnebok forum

Nordisk blad 2010

Medlemsblad for Ibby Norge - Barnebokforum

Flerspråklighet : *Multilingual*

IBBY NORGE -

Barnebokforum er en frivillig organisasjon som har som mål å spre kunnskap om god barne- og ungdomslitteratur. Den ble stiftet i 1956 og er den norske seksjonen av International Board on Books for Young people.

Les mer om IBBY Internationals arbeid på

www.ibby.org.

LEDER

Ragnhild Madsen

Granåsvegen 12,
2008 Fjerdingby
Tel. 0047 40871739
E-post ragnhildm@
skedsmo.kommune.no

SEKRETÆR

Marianne Borthen
Tel. 0047 41318080

NORDISK OG INTERNASJONAL KONTAKT

Heidi Hovemoen
Tel. 0047 64830777 /
47385571

HØSTKURS- ANSVARLIG

Nina Aalstad
Tel. 0047 92653075

ILLUSTRATØRKON- TAKT OG STYRE REPRESENTANT I TORDIS ØRJAS- ÆTERS JUBILEUMS- FOND

Ellen Christina Sjøwall
Tel. 0047 93825435

ASKELODDJURYEN

Inger Stenersen
Tel. 99342394

REDAKTØR:

Ellen Christina Sjøwall
Tel. 0047 93825435

FORMGIVER:

Ellen Christina Sjøwall
Tel. 0047 93825435

OMSLAGSFOTO:

Ulla schildt

INNHOLD

- **04** Leder ved Ragnhild Madsen
- **05** I detta vida land *In this vast land*
- **11** Det grønlandske sprog har sin charme
The Greenlandic language has its charm.
- **20** Language – a Living Heritage
- **24** Vi läser så in i Norden – men läser någon oss?
- **27** Hurra, så många nya böcker!
- **30** DFB - Det flerspråklige bibliotek
The Multilingual Library (Det flerspråklige bibliotek, DFB)
- **34** Flerkult, norsk biblioteksforenings flerkulturelle avdeling
- **38** Ibby, Dokumentasjonssenter
Ibby Documentation centre
- **45** Maktens Pluttifikasjon – Ine BertelsenTorsvik
Pippi ... My Struggle
- **50** Multispråklig lesing på Skedsmo bibliotek
Multi-language reading at Skedsmo Library

HILSEN FRA LEDER AV IBBY NORGE, RAGNHILD MADSEN

Du holder nå i hendene det nordiske IBBYbladet, utgitt i samarbeid på tvers av de nordiske seksjonene av IBBY. Temaet følger årets IBBYkongress i Santiago de Copostela: minoriteter. I de nordiske land vil man kunne finne mange minoriteter hva gjelder språk. Samtidig er de nordiske språk minoritetsspråk i seg selv. Urdu er nok et minoritetsspråk i Norge, men i verden snakker adskillig flere urdu enn de 4,5 millioner som snakker norsk.

Når vi skulle sette sammen dette bladet ønsket vi derfor å invitere til innlegg om minoritetsspråk i en svært vid forstand. Og innholdet spenner svært vidt: fra oversettelser, barnebokkonferanser til DFB som forteller hvordan de jobber med formidling av minoritetsspråk. Og vi er heldige i Norden. Vi har en felles forståelse om viktigheten av at barn og unge får tilgang på leseropplevelser på et språk de forstår. Vi har gode statlige ordninger som sikrer utgivelser av bøker på vårt morsmål, og et rikt utvalg av oversettelser. Vi ønsker at alle barn og unge i verden skal ha det slik, og inviterer herved til å la dere inspirere, engasjere og samarbeide for å la ønsket bli virkelighet.

Greetings from the president of the Norwegian section of IBBY, Ragnhild Madsen

You're now holding the Nordic IBBYmagazine, published in cooperation between the Nordic sections of IBBY. The theme of the magazine corresponds with this years IBBYcongress in Santiago de Compostela: minorities. In the nordic countries one can find many minorities in terms of languages. But the Nordic languages are also minority languages. In Norway, Urdu is regarded a minority language. But while several millions in the world speaks Urdu, only 4,5 million speaks Norwegian. When we were putting together this magazine, we invited organizations etc to write about the issues of minority languages in the broadest sense. And the contents range very widely: from translations and children's bookconference to the Multilingual Library that describes how they work with the mediation of minority languages. And we are very fortunate in the Nordic countries. We have a common understanding of the importance that children and young people have access to reading experiences in a language they understand. We have good governmental programs to insure publication of books in our mother tongue, and a rich selection of translations. We would wish for all children and youth to have this privilege, and hereby invite you to be inspired, engage and cooperate in order for this vision to become true.

LEDER IBBY BARNEBOKFORUM

Ragnhild Madsen

Maria Herngren

I DETTA VIDA LAND

*Published in Modern barndom, Reggio Emilia Institute Journal,
please see: <http://www.reggioemilia.se>*

– Flerspråkiga böcker är så vackra! utbrister författaren Gunilla Lundgren. I höst kommer hon med en ny barnboksantologi, "Tio pinnar i luften", med berättelser, sånger och ramsor på våra fem minoritetsspråk.

Det mångkulturella och mångspråkiga Sverige är inget nytt fenomen. Minoritetsfolk har alltid funnits i vårt land även om de inte blivit erkända förrän på senare år.

Judar, romer, samer, sverigefinnar och torne-dalingar – Sveriges fem nationella minoriteter – har sedan år 2000 rätt till sina minoritetsspråk: jiddisch, romani chib, samiska, finska och meänkieli. Men denna rätt innebär inte bara att de själva har rätt att tala, skriva och läsa sina språk, både privat och offentligt, utan också att de här språken är en del av vårt svenska kulturarv, som vi alla ska känna till.

– Det finns skolor som säger att de inte behöver ägna sig åt det här för att de inte har några barn som pratar samiska eller romani, men då har man inte förstått att alla barn i Sverige har rätt att känna till de här kulturerna och språken, säger Gunilla Lundgren och pekar på vad som står i såväl läroplaner som på regeringskansliets hemsida:

"Det är viktigt att alla barn i Sverige får kunskap om de nationella minoriteternas historia samt om deras kultur, språk och religion."

FAKTA

Tio pinnar i luften: sagor, sånger och gåtor på nationella minoritetsspråk och svenska.

Av Gunilla Lundgren

Ill. Amanda Eriksson

Skolverket 2010

<http://www.gunilla-lundgren.se/index.htm>

Ten twigs in the air: stories, songs, riddles and rhymes on national minority languages and Swedish

By Gunilla Lundgren,

Illustrations Amanda Eriksson

Skolverket 2010

<http://www.gunilla-lundgren.se/index.htm>

– Den här antologin har fört mig runt över hela Sverige, från Malmö till Jokkmokk, där människor bidragit med berättelser, sånger, dikter, gåtor och lekar för barn på alla våra fem minoritetsspråk, berättar Gunilla Lundgren och påpekar att det här är ett samarbete som bygger på många engagerade människors arbete; eldsjälarna som samlat, nedtecknat och i vissa fall även tryckt texter på de minoritetsspråk som ännu saknar färdiga skriftspråk.

I finska skolan i Eskilstuna har hon till exempel samarbetat med lärare i tre klasser. Det samma har hon gjort med romska barn och lärare i Askebyskolan i Rinkeby.

– Tänk vilken rolig process för barnen att få vara med och fundera kring sitt eget språk, om hur man kan stava ord som det inte ens finns skriftspråk för ännu.

Skriva böcker tillsammans med barn och unga är inget nytt för Gunilla Lundgren. Det har hon gjort i fyrtio år och för det har hon även fått Loris Malaguzzi-priset för några år sedan. Den första boken Maritza en zigenarflicka kom 1972 efter fyra års arbete med en grupp romska barn som kommit till Sverige från kåkstäder i Spanien och i Frankrike på 60-talet. Genom åren har det sedan blivit många böcker, både egna och tillsammans med barn, unga och vuxna. Minst lika många som de år som gått sedan den första boken kom.

Efter arbetet med barnboksantologi I denna vida värld med verser på 65 språk, vilken hon sammanställde med Siv Widerberg – fick Gunilla Lundgren idén att göra något liknande på våra fem minoritetsspråk. Men antologier är dyra, flerspråkiga böcker likaså med alla

översättningar, dessutom är de ofta svårsålda, vilket gjorde att det kom att dröja många år innan hon kunde förverkliga denna idé. Detta trots att i denna vida värld har sålt i över hundra tusen exemplar. Men när En bok för alla skulle ta sig an "Fem Boken" förlorade de sitt statsbidrag och Gunilla Lundgren fick börja söka efter ett nytt förlag och nya bidragsgivare, precis som hon fått göra inför varje bok hon gett ut med människor som sällan eller aldrig får komma till tals.

– Sådana här böcker skulle aldrig kunna ges ut utan stöd, påpekar Gunilla och lyfter fram den kulturgärning Podium gör för våra minoritetsspråk. Och nu också Skolverket som stöttar och står bakom "Tio pinnar i luften"

I antologin kommer varje språk att få cirka tjugo sidor för berättelser, sånger, ramsor, gåtor, dikter och lekar för barn från sex år, allt även på svenska. Två av minoritetsspråken kommer även med i olika varianter som de fem romska språken kelderash, lovari, arli, kale och svensk-romani, samt samiskan med nord-, syd- och lulesamiska. Därtill kommer ett vackert och talande bildspråk av illustratören Amanda Eriksson där varje detalj, till exempel i klädedräkterna, måste vara rätt.

– Denna antologi kommer att rymma allt från barns egna texter till nobelpristagare som Singer, berättar Gunilla entusiastiskt om bokens rika omfång. En bredd som orsakat henne både vedermödor och överraskningar, inte minst vad det gäller att hitta rätt texter.

Finskan som hon trodde skulle vara lätt visade

sig nästan svårast eftersom så lite var översatt till svenska. På jiddisch upptäckte hon en skatt av religiösa texter men få profana.

– Meänkieli var mycket rikare än jag haft en aning om, så fyllt av ramsor, sånger och gåtor, oftast otroligt humoristiska och drastiska. Men den största överraskningen stod kanske de romska språken för, de som Gunilla jobbat mest med genom åren.

– Jag upptäckte plötsligt att jag inte hittade några barnramsor eller barnsånger. Inte ens vaggsånger?

Gunilla skakar på huvudet och visar exempel på de resandes rika sångskatt med burleska sånger om att sitta i fängelse och vifta med kniven.

– Härliga sånger, men knappast för barn! De romska barnen har alltid varit med de vuxna, så till den grad att när Hans Caldaras nyligen översatte Katitzi från svenska till romska fanns det inget romskt barnspråk motsvarande det som Katarina Taikon skapat för Katitzi på svenska.

– Hon hade skrivit som svenska barn pratar, men det finns inte på romani chib.

Än återstår veckor av intensivt arbete innan Gunilla Lundgren kan släppa den här antologin som funnits i hennes tankar i tio år. Vad kommer sedan?

– Jag skulle gärna vilja göra en fin bok om Nobelpriset, om de häften som vi till hösten har gjort i Rinkeby i tjugo år, på nobelpristagarnas modersmål.

Det började med att Gunilla Lundgren tillsammans med Elly Berg lät elever i miljonprogrammets invandrartäta Rinkeby läsa in sig på

årets nobelpristagare i litteratur. Många litteraturpristagare som kommit till Sverige sedan dess har även kommit till Rinkeby för att ta emot den bok som barnen skrivit till honom eller henne.

– Vi har visat att man kan läsa nobelpristagare även om man inte kan läsa svenska så bra. Gunilla Lundgren berättar också om hur lätt det varit för barnen i Rinkeby att identifiera sig med många av pristagarna eftersom de, precis som Alfred Nobel själv, ofta upplevt utanförskap i sin barndom.

– Jag börjar alltid med att säga att någon av dem också kan bli nobelpristagare. Det gör jag inte för att charma dem utan för att jag tror på det! säger Gunilla Lundgren.

Maria Herngre

In this vast land

Published in Modern barndom, Reggio Emilia Institute Journal, please see: <http://www.reggioemilia.se>

- Multilingual books are so beautiful! exclaims the author Gunilla Lundgren. Her new book Ten twigs in the air, a children's anthology with stories, songs and rhymes from Sweden's five minority languages, is recently published. The multicultural and multilingual Sweden is not a new phenomenon. Ethnic minority groups have always existed in our country, even though they have not been recognized until recent years.

Jews, Roma, Sami (an indigenous people), Swedish Finns and Tornedalers - Sweden's five national minorities - have since year 2000 had the right to their minority languages: Yid-

dish, Romany Chib (all varieties), Sami (all varieties), Finnish and Meänkieli (Tornedal Finnish). But this right does not only mean that they have the right to speak, read and write their own language, both in private and in public, but also that these languages are part of our Swedish heritage, something we all should know.

- There are schools that say they don't have to deal with this as they don't have any children who speak Sami or Romany, but the point they are missing is that all children in Sweden are entitled to know about these cultures and languages, says Gunilla Lundgren and points out what it says in the curriculum as well as on the Swedish Government official website:

"It is important that all children in Sweden learn about the history of national minorities and their culture, language and religion."

-Working with this anthology has taken me all over Sweden, from Malmö to Jokkmokk, where people have contributed with stories, songs, poems, riddles and games for children in all five minority languages, says Gunilla Lundgren and points out that this is a teamwork involving many dedicated individuals; enthusiasts who has collected, written and in some cases even printed texts in minority languages who still don't have a standardised written language.

At the Finnish school in Eskilstuna, for example, Gunilla Lundgren worked with teachers in three classes. In the same way she worked together with Romany children and teachers in the Askeby school in Rinkeby.

- Imagine what an inspiring process it must be

for kids to explore and reflect upon their own language; to invent the spelling of words from the very beginning!

Writing books together with children and young people is nothing new for Gunilla Lundgren. She has done so for forty years and was awarded the Loris Malaguzzi Prize for this achievement a few years ago. Her first book Maritza, a Romany girl was published in 1972 after four years of working with a group of Romany children who had come to Sweden from shanty towns in Spain and France in the 60s. Many books have followed over the years, both books of her own and books written together with children, young people and adults.

In the early 90's she worked together with Siv Widerberg on a children's anthology In this wide world with verses and poems in 65 languages, all with Swedish translations. This gave Gunilla the idea of creating something similar in our five minority languages. But anthologies are expensive, and so are multi-lingual books with many translations, and often difficult to sell. This meant that many years passed before she could realize this idea, in spite of the fact that In this wide world has sold more than one hundred thousand copies over the years

- A book like Ten twigs in the air would never be published without financial support from the government, says Gunilla, and stresses the cultural achievement the publishing house Podium, and The Swedish National Agency for Education which also financially supports Ten sticks in the air, does for our minority languages.

Ten twigs in the air contains stories, songs,

rhymes, and riddles, poems and games for children from approximately six years. Each minority language has got twenty pages. Two of the minority languages are also represented with their various dialects; Romany has five: kelderash, lovani, arli, kale and swedish-romani, and Saami has three: north, south and Lule Sami. In addition, beautiful and appealing illustrations by Amanda Eriksson, in which every detail in clothing etc, must be correct. - This anthology will include everything from children's own texts to Nobel Prize winners like Isaac Bashevis Singer, says Gunilla enthusiastically about the rich variety of the book. This broad range caused her both problems and surprises, not least when it came to finding texts.

Finnish, which she thought would be easy, turned out to be the most difficult as so little was translated into Swedish. In Yiddish, she discovered a treasure of religious texts, but few profane.

- Meänkieli was much richer than I had expected, so full of rhymes, songs and riddles, often incredibly humorous and dramatic.

But the biggest surprise was perhaps the Romany language, despite the fact that Gunilla has been working with this language for several years.

- I suddenly discovered that I could not find any children's rhymes or children's songs. Not even a lullaby?

Gunilla shakes her head and shows examples of the travellers' rich song culture, with burlesque songs about jail and fighting.

- Fantastic songs, but not really for kids! Romany children have always taken part in

the life of the adults, and a special child vocabulary doesn't exist. So when Hans Caldara recently translated *Katitzi** from Swedish to Romany, there were no Romany child language equivalent to that Katarina Taikon created for her book *Katitzi* in Swedish.

- She had written it as Swedish children would speak, but there is no equivalent in Romany Chib.

There are still some remaining weeks of intensive work before Gunilla Lundgren can complete this anthology, but what is next?

- I would really like to make a book about the Nobel Prize, based on the booklets that children in Rinkeby have created for the last twenty years, all in the Nobel laureates' native languages.

This project began when Gunilla Lundgren and Elly Berg let their pupils in the multicultural suburb Rinkeby read about the Literature Nobel Prize winners. Many of the prize winners who has come to Sweden to receive their

prize, has also visited Rinkeby to receive the booklet that the children had written to him or her.

- We have shown that you can read Nobel Prize authors even if you can't read Swedish all that well.

Gunilla Lundgren also points out how easy it has been for children in Rinkeby to identify with many of the prize winners as they, like Alfred Nobel himself, often experienced alienation in their childhood.

- I always tell the children that one of them may become Nobel laureates. And I do not say this to charm them, but because I believe in it! says Gunilla Lundgren.

* In Sweden a well known children's book about a Romany girl and her childhood and adolescence, based on the author Katarina Taikon's own life.

Af Lana Hansen, grønlandsk forfatter *By Lana Hansen, Greenlandic author*

DET GRØNLANDSKE SPROG HAR SIN CHARME

Og som forfatter i det grønlandske sprog er der udfordringer.

The Greenlandic language has its charm.

And as an author writing in Greenlandic there are challenges.

Det grønlandske sprog er ikke et minoritetssprog. Efter selvstyrets indførelse den 21.06.09 blev det grønlandske sprog det officielle sprog i Grønland. For at leve, uddanne og arbejde er kravet dog stadig, at man skal være dobbeltsproget. Altså skal grønlændere kunne både dansk og grønlandsk for at begå sig i det grønlandske samfund.

Greenlandic is not a minority language. Since Greenland became autonomous on June 21, 2009, Greenlandic became the official language of Greenland. In order to live our daily life, receive education and work, bilingualism is still required. Thus Greenlanders must master both Danish and Greenlandic in order to function well in the Greenlandic society.

Da grønlændere stemte for Hjemmestyret i 1979 og for Selvstyret i 2008 og ligeledes meldte sig ud af EU/EF i 1982, var sproget et vigtigt debateme. Det grønlandske sprog er meget dyrket som første prioritet og er en

vigtig faktor for det grønlandske samfund. Kulturen og identiteten er grunden til det store fokus på det grønlandske sprog.

Grønlands nationalsport nr.1 er sprogdyrkelse i både stort og småt. Åbn bare for de grønlandske nyheder, aviser og netportaler – og læs diskussionerne om emnet. Og der er mange ”sprogpolitier” og selvudnævnte professorer, der lur og kontrollerer og ånder for korrekt grønlandsk grammatik. Det grønlandske sprog har sin charme. Hver region, by og bygd har sin egen dialekt og accent, og der kan forekomme mange sjove misforståelser og jokes på grund af det.

When the Greenlanders voted to adopt Home Rule in 1979 and for final governmental autonomy in 2008, the language was an important debate topic. The Greenlandic language has status as the country's premier language and is an important factor in Greenlandic society. The issue of cultural identity is the reason behind the heavy focus on our language. The national pastime is “language cultivation” in all matters big and

small. You only need to open a newspaper, watch TV news or go on the internet to see a vast range of discussions on the matter. And you'll find many self-proclaimed members of the "language police" and professors waiting to pounce on bad grammar. The Greenlandic language has much charm. Every region, town and village has its own dialect and accent, which often leads to funny misunderstandings and jokes.

Der er 56.878 indbyggere i Grønland – og ca. 10.000 indbyggere taler kun dansk. Grønland vil altid være speciel rent geografisk. Grønland er den største ø i verden. 70 % er dækket af is og sne. Historisk og kulturelt er grønlændere fra inuitstammen. Inuitstammen er delt i fire lande, Canada, Alaska, Siberien og Grønland. Det grønlandske inuitsprog er det, der er mest kraft i. De resterende inuitlande er enten ved at glemme – eller har glemt – inuitsproget, eller også er deres sprog truet.

The population of Greenland is 56.878 – and approx. 10.000 of these speak only Danish. Greenland will always have a special geographic status as the largest island in the world, 70% of which is covered by ice and snow. Historically and culturally all Greenlanders descend from the Inuit tribe. This tribe is spread over four countries – Canada, Alaska (USA), Siberia (Russia) and Greenland. Greenlandic is the predominant Inuit language as many of the remaining Inuits are verging on forgetting their native languages, or they are threatened in other ways.

Jeg er født i den såkaldte "bananrepublik" i Grønland, Sydgrønlands perle, Qaqortoq. Begge mine forældre er grønlændere. Jeg er født i en tid, hvor der var stor splittelse imellem grønlændere og danskere. Jeg voksede op i kolonitiden, og diskussionen om det grønlandske sprog og tilblivelsen af Hjemmestyret har kørt i højeste gear. I folkeskolen kunne man enten gå i en grønlandsk klasse eller i en dansk klasse. Mine forældre valgte, at jeg skulle i den grønlandske klasse ligesom mine søskende. På det tidspunkt troede nogle forældre, at hvis barnet skulle have en fremtid, var det nødvendigt at kunne det danske sprog og gå i en dansk klasse.

I was born in the so-called "Banana Republic" of Greenland, the jewel of southern Greenland, Qaqortoq. Both my parents are Greenlanders. I was born at a time of great upheaval between the Greenlandic people and the Danes. I grew up during colonial times where the discussion about Danish versus Greenlandic was at its most rampant. In the schools you could either attend a Greenlandic or a Danish class. My parents opted to put me in a Greenlandic class, like my siblings. At that time many parents thought that in order to give their children a future, they needed to know the Danish language and attend a Danish class.

Derfor endte mange børn, som jeg kender eller i er familie med, i de danske klasser. Min mor var urokkelig, for hun mente, at de børn, der gik i grønlandske klasser også kunne skabe sig en god fremtid. I dag er jeg taknemlig for, at jeg er dobbeltsproget og kan

begå mig i flere samfundslag, netop fordi jeg er dobbeltsproget – og jeg har også et bedre kendskab til min kulturelle identitet.

Men jeg kender mange grønlændere, der ikke kan snakke hverken ordentlig grønlandsk eller dansk, enten på grund af at en af forældrene er dansker, eller at forældrene har satset på, at deres børn kun skulle kunne dansk, selv om de lever i Grønland – måske for at være elitær eller på grund af en danskhedsfølelse. Det er de børn, som nu er på vej til at blive voksne og har en del identitetsproblemer, for de lever i et land, hvor Janteloven er dobbelt, altså den grønlandske udgave af Janteloven: En, der ikke kan snakke grønlandsk, er ikke bedre end os!

As a consequence many children, that I know or am related to, went to Danish classes. My mother, however, refused to yield to this notion, because she felt, that children in Greenlandic classes could make an equally good future for themselves. Today I'm thankful I'm bilingual and can apply myself in many different layers of society as a direct result of my bilingualism – also, I'm more aware of my cultural identity.

However, I do know many Greenlanders who are unable to speak both proper Greenlandic and Danish. This is either a result of one of the parents being Danish or because the parents have chosen to teach their children only Danish, even if they live in Greenland – maybe this stems from an elitist Danish attitude or from wanting to hold on to their danishness. These are children who are now growing up and have many identity problems

because their challenged language skills are frowned upon by Greenlanders who speak the language fluently.

De dansksprogede grønlændere i Grønland føler sig som danskere i Grønland. I Danmark føler de sig som grønlændere. De har ikke rigtig noget ståsted. Jeg er så heldig, at jeg kunne lytte til den grønlandske musik, læse bøger, forstå nyheder og have relationer til folk, der enten kan eller ikke kan snakke dansk eller grønlandsk. Og jeg valgte, at min datter skulle begynde i en dobbeltsproget klasse, som er den første af sin art i grønlandske folkeskoler. Jeg vil, at hun skal trives godt med sit liv i Grønland, og at hun skal/vil lære andre sprog, for hvorfor skal man isolere sig selv på grund af sprogbarrierer, som enten er selvvalgt, eller fordi man ikke har haft mulighed for at vælge? Det kan måske også skyldes, at man ikke har mulighed for at lære det i sit samfund.

The Danish-speaking Greenlanders in Greenland feel more like Danes - even if they live in what is their native country. They don't know which leg to stand on. I'm lucky enough to be able to understand Greenlandic lyrics, read books, understand the news and relate to people who can or can't speak either Danish or Greenlandic. I also chose to put my daughter in a bilingual class, the first one of its kind in Greenland. I wish for her to thrive from living in Greenland and to learn other languages – why isolate yourself because of language barriers, either self-inflicted or due to lack of choices in your society?

Det grønlandske sprog er efter min mening ikke et minoritetssprog. Det har udviklet sig til et officielt sprog. En af dets første banerførere var forfatteren Henrik Lund, som i 1900-tallet begyndte at skrive digte, salmer og sange. Hvert år produceres der mange CD'er og bøger samt få grønlandske film og teateropførelser. Der er et undervisningsmaterialeforlag, som både laver grønlandske og danske undervisningsmaterialer, og de eksisterende nyhedskanaler byder på dobbeltsprogede udgaver. Internetnet er let grønlandiseret.

The Greenlandic language, in my mind, is not a minority language - it has now developed into an official language. One of its first champions was the writer Henrik Lund who in the 1900s started to write poems, psalms and songs in Greenlandic. Every year many CDs and books are published in Greenlandic – and even a few films and plays. There is a publishing firm that offers both Danish and Greenlandic teaching materials, and the news on radio and TV is bilingual as well. The internet, however, has been only slightly greenlandified.

Jeg er opvokset under grønlandiseringens tid, og det har både fordele og ulemper. Grønlandisering er enten et fyord eller et hurraord. Sproget er grønlandiseringens prioritet nummer 1. Derefter handler det om kulturititeten – som nogle kan få nok af at høre om – men vores sprog trives altså i det bedste velgående og i fuldt flor.

I grew up during the time of the Greenlandification, and that has

both advantages and drawbacks.

Greenlandification is regarded either as a dirty word or a jubilant term. The language is the number one priority of the Greenlandification . Second to that comes the other elements in our cultural identity – which some people had had their fill of hearing about – but our language does thrive and blossom.

Der er ingen trussel om, at det grønlandske sprog forsvinder i globaliseringens navn, og jeg vil – som nævnt – ikke kalde vores sprog et minoritetssprog, som nogle sprogchauvinister i Grønland vil påstå. Jeg kan heller ikke lide sprogfanatikerne, som lurker overalt i Grønland, for sproget udvikler sig hele tiden. Hvis det går i stå, vil det være et tegn på, at sproget er i fare – for os, der er født i Grønland. I den generation, der først er født i 1970-erne, ser man anderledes på det, end mine forældres og bedsteforældres og min datters generation.

There is no threat, that the Greenlandic language will disappear in the name of Globalization, and I refuse, as I mentioned, to call our language a minority language, even if some language-chauvenists in Greenland claim that it is. Nor, however, do I like the language fanatics lurking overbearingly about all over Greenland – because languages need to develop naturally over time. If our language stagnates, it will be a sign of danger for those of us who were born here. The generation born in the 70s, however, takes a different view to this issue than my parent's and grandparent's and even my daughter's generation.

Når jeg skriver på grønlandsk - enten digte eller noget helt andet – elsker jeg at lege med sproget, så det let vil kunne misforstås, fx af dem fra Midtgrønland eller Nordgrønland, for mine sydgrønlandske sprogarter og min dialekt er dominerende. Men når jeg skal udgive bøger eller skrive en artikel, etc., skal jeg bruge rigsgrønlandsk, som er midtgrønlandsk. Her har jeg en del grammatiske fejl. Jeg er ikke den store grammatiker. Måske et bevidst eller ubevidst oprør mod den sprogtkorrekte fanatisme, som enten kan være kvælende eller kedeliggøre emnet. Jeg er mere legende med sproget, for sproget er smukt i den indre grønlandske folkesjæl - og meget mangfoldigt.

When I'm writing in Greenlandic – be it poems or something else – I love to play around with the language, so that it may easily be misunderstood, for instance by those living in the middle part of Greenland or northern Greenland. My southern Greenlandic linguistic heritage and my dialect are very dominant, however, when I'm writing a book or an article I must use my Middle Greenlandic Accent and grammar – this is the kind of Greenlandic that's used officially, on TV etc. I'm not a big grammar expert and make lots of mistakes – maybe it's a conscious or subconscious revolt against the language fanaticism, which can be both stifling and bring boredom to any subject matter. I like to play a lot more with the language, because the language of the inner soul of Greenlanders is beautiful and very varied.

Hvis man skal udgive en bog til de vide horisonter, er der mange, der selv oversætter

fra grønlandsk til dansk, for oversættelsesindustrien i Grønland er velkørende på grund af dobbeltsproget. Jeg skrev min bog "Sila" på grønlandsk. Da bogen blev oversat til både dansk og engelsk, forsvandt en del af charmen. Der er et filter, der fjerner nogle sproglag, når en bog bliver oversat, men det grønlandske bogmarked er meget lille, og derfor er det selvfølgelig kun godt, at bogen er blevet oversat.

If you're publishing to a wider territory, many Greenlandic writers will do the translation into Danish themselves. The translation business is doing well here because of the bilingualism. I wrote my book "Sila" in Greenlandic. When the book was translated into Danish and English, part of its charm went away. There is a filter that removes layers in a language when a book is translated – but the book market in Greenland is very small, so it's absolutely a good thing that the book has been translated.

Jeg skriver, tænker, snakker, synger og joker altid på grønlandsk. Uden det grønlandske sprog omkring mig er jeg nok lidt mere rodløs og identitetsløs. Derfor er jeg stolt af, at jeg kan dette sprog, og jeg har altid kunnet tilpasse mig både det danske og grønlandske sprogs forskelligheder og omstillinger.

I always write, think, talk, sing and joke in Greenlandic. Without the Greenlandic language around me I tend to lose my roots and sense of identity. I'm proud that I know this language and I have always been able to adapt to the differences and changes in both

the Greenlandic and the Danish language.

Generelt er der kulturimperialisme i Grønland, når det fx gælder bøger, film og andre kulturevents, hvor kulturaktiviteter fra Norden og Danmark præger vores kulturliv. Som grønlandsk forfatter er markedet i Grønland ret lille. Man kan ikke overleve selv som person og menneske ved at skrive bøger udelukkende for grønlændere. Da jeg skrev "Sila", satsede jeg på, at bogen skulle være af høj kvalitet og have underholdningsværdi, så børnene i Grønland kunne få en viden om klimaforandringerne, for der er meget fokus i medierne på klimaet, som er noget elitært, og som enten er meget videnskabelig, politisk eller noget for voksne.

Greenland generally suffers under a certain cultural imperialism when it comes to books, films and other cultural events, where the Nordic countries and Denmark characterize much of our cultural life. For a Greenlandic writer, the market in Greenland is very small. You can't survive as a human being by writing solely for Greenlanders. When I wrote "Sila" it was my ambition to achieve a high quality and entertainment value, so the children of Greenland would gain knowledge about the climate changes. There is a lot of focus in the media on this subject, but it's very elitist, scientific or political – something for grownups only.

Da jeg skulle skrive bogen "Sila", tog det mere tid at søge midler til at skrive den end at skrive selve bogen, der er skrevet færdig i 2007. Og det tog 2 år for at få udgivet bogen på grund

af oversættelsesarbejdet. Forlaget Milik Publishing skulle søge midler til at udgive, trykke, illustrere, layoute og meget mere, for der er få midler i kulturlivet, og for at overleve som forfatter, skal man hele tiden søge midler for at realisere en bog. Man skal enten kende de rigtige folk på de rigtige tidspunkter eller bare knokle for at kunne skrive en bog i Grønland.

When I wrote "Sila" it took more time to apply for funding than to actually write the book, which I eventually did in 2007. It then took two years to get it published because of the work with the translations. My publishers, Milik Publishing, also had to apply for funding to publish, print, illustrate, do the layout and much more. Cultural subsidies are scarce and to survive as an author you must constantly apply for grants in order to realize a book. You need to know either the right people at the right time or just really put your nose to the grindstone if you want to publish a book in Greenland.

Lige nu er jeg ved og skrive bogen "Kangia", som handler om hellefiskfiskere i Ilulissat isfjord, som lever tæt med naturen og klimaforandringerne. Fiskerne, der lever tæt ved det berømte isgletsjer Kangia kujalleq, som er udnævnt som verdensarv af Unesco. Deres beskrivelse af klimaforandringerne vil jeg skrive om, men det vil nok tage tid at søge midler, skrive bogen og finde en udgiver. Som grønlænder er markedet lille, og dermed kan man ikke leve af at udgive ca. 2.000 bøger. Men hvor der er vilje, er der vej. Uanset tid og penge vil jeg skrive bogen på grønlandsk – muligvis kan den udgives på dansk og en-

gelsk senere – så børnene i Grønland kan få et godt undervisningsmateriale om klimaforandringerne. Gode undervisningsmaterialer er en mangelvare, for der er ikke mange bøger om klimaforandring i børnehøjde. Så den tid den glæde, når bogen er udgivet.

Right now I'm in the process of writing a new book called "Kangia", which tells a story about the Halibut fishermen in the Ilulissat Ice Fiord, who live very close to nature and the climate changes. These fishermen live adjacent to the famous glacier Kangia Kujalleg, which is one of UNESCO's World Heritage Sites. I want to write about how they experience the climate changes, but it's probably going to take a lot of time applying for grants, write the actual book and find a publisher. The Greenlandic market is tiny and a writer can't live of selling only 2,000 books. However, where there's a will, there's a way. Regardless of time and money I will write the book in Greenlandic – maybe it will get published in Danish and English later – I wish for the children of Greenland to have some good teaching materials about the climate changes. Good educational materials are few and far between and there aren't many books about climate change that cater to kids. I will look forward to having it published, eventually.

Jeg plejer at sige, at sproget kun er et kommunikationsværktøj. Det vigtigste er selve livet og andre nødvendigheder og basale behov, men i Grønland har sproget 1. prioritet, selv om vi lige nu har mange udfordringer, fx sociale problemer, klimaforandringer og finanskrisen.

For andre lande/minoriteter med truet eller (næsten) udryddet sprog er sproget selvfølgelig vigtigt. Meget vigtigt, utroligt vigtigt.

I usually say that language is only a means of communication. The most important is life itself and its other necessities and basic needs. However, in Greenland the issue of language takes center stage even if we have many other challenges, for instance social problems, climate change and the Financial Crisis. In countries where the language is under threat of extinction it's naturally very, very important.

CD'er, DVD'er, spil, Internet, mobiltelefon og andre ting kan i fremtiden være med til skabe sprogforvirring blandt IT-generationen i Grønland. Den sprogforvirring skal man kunne manøvrere i, men det kræver gode ressourcer og beslutsomhed.

Med egne nationale satsninger på kulturlivets gaver, fx bøger og musik, etc., og med IT-værktøjer, hjemmesider m.m. skal man kunne bære det grønlandske sprog videre, hvis det ikke skal briste på grund af kulturimperialisme og mangel på støtte fra grønlandske kultursjæle, som bruger det grønlandske sprog i deres værker.

CDs, DVDs, games, internet, cell phones and other things may in the future create language confusion among the IT generation in Greenland. It takes good resources and determination to maneuver through this. We need to invest money on a national basis

in cultural staples like books, music etc. – and with IT tools like websites etc. we must seek a continuation of the Greenlandic language. If we don't, it may perish in the ongoing cultural invasion – or from the lack of support from local artists and authors who we need to use our language in their works.

Vores nationalskat er jo sproget, som du og jeg og vi og andre altid kan diskutere – herfra til evigheden.

Our national treasure is our language – and it's something we'll debate about from here to eternity.

**Sæt en bog under sine fødder
(eller lad en bog hæve dig) Og se,
hvordan alle fjordene åbner sig.**

*Put a book under your feet(or let a book raise you)
And see how all the fiords open up*

Digtet/Teksten på grønlandsk:

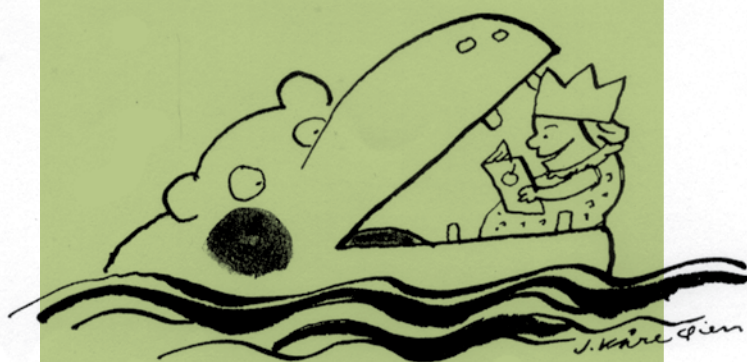
Atuakkat qaqqatut issagamik alissussoq alakkarpaat.

Citat: Henrik Lund, grønlandsk nationalpoet.

The poem/text in Greenlandic:

Atuakkat qaqqatut issagamik alissussoq alakkarpaat.

Quote: Henrik Lund, Greenland's Poet Laureate.

FAKTA

Lana Hansen er født i Qaqortoq i 1970 og udgav i 2009 bogen "Sila – et eventyr om klimaforandringer", der er et smukt eventyr, hvor Indlandsisens Ånd beder den 9-årige Tulugaq (navnet betyder ravn) om at opsøge Havets Mor og standse hendes vrede over menneskenes ødslen med naturens ressourcer.

Lana Hansen har tidligere udgivet ungdomsbogen, "Ornigisaq" (1993), der er digte og noveller. Hun arbejder freelance med kulturelle projekter omkring miljø og klimaforandringer, bl.a. COP 15 Climate Greenland i København.

Eventyret er – som nævnt i artiklen – udgivet på grønlandsk, dansk og engelsk. Den grønlandske titel er "Sila - silap pissusiata allanngornera pillugu oqaluttualiaq", og den engelske titel er "Sila - a fable about climate change".

"Sila" er spændende og smukt illustreret af multikunstneren Georg Olsen, der er født 1974 i Qeqertarsuaq. Han er også sangskriver og bassist i bandet "Liima Inui".

FACTS

Lana Hansen was born in Qaqortoq in 1970 and in 2009 she published the book "Sila – A Fable About Climate Change", a beautiful fairytale in which the Spirit of the Ice Sheet asks the 9-year old Tulugag ("Raven") to find Mother Ocean and stop her wrath over Humankind's squandering of Nature's resources.

Lana Hansen has previously published "Ornigisaq" (1993), a collection of poems and short stories for young people. Lana works freelance on various cultural projects dealing with the environment and climate change, a.o. the COP 15 conference in Copenhagen.

"Sila" has been published in Greenlandic, Danish and English. The original Greenlandic title is "Sila - silap pissusiata allanngornera pillugu oqaluttualiaq".

"Sila" is excitingly and beautifully illustrated by multi-artist Georg Olsen, b. 1974 in Qeqertarsuaq. He is also a songwriter and plays bass in the band "Liima Inui".

LANGUAGE – A LIVING HERITAGE

In every corner of the Earth – or just about – we will find plants that have adapted to the local conditions, from huge and colourful tropical flowers to tiny alpine nestlings in rock crevices. The variations are unbelievable. Yet they all have common characteristics: roots and leaves and stems, the need for water and light and nutrients from the soil. In the same way, different human cultures have adapted to the living conditions of each environment, while essentially fulfilling the same needs. The need to express oneself and to understand the world is basic and universal. We all need stories in some form or other; we need to hear them, to remember them, to reflect on them, to share them.

On my island in the middle of the Atlantic Ocean, we have been telling stories for over a thousand years. The human voice was, as far as we know, first heard on these shores in the 9th century – up till then the only cries uttered had been those of birds. The language spoken by the weary travellers who had made their way across the sea is the language we speak

today. Our neighbours in the world usually refer to this language as Old Norse – we, of course, just call it Icelandic.

To say that we still speak the same language as the early settlers is, of course, a gross simplification. We obviously do not know how the language sounded a thousand years ago and our vocabulary has changed. Every change, every new thought, requires new words and

when old ways are forgotten, words fall from use. But the basic grammatical structure and the greatest part of the vocabulary has

about 330 thousand people? Many of the changes we, of course, have in common with the rest of the world, such as the easy access to information and at the same time the difficulty in assessing and evaluating it. Our children, like yours, are bombarded by sounds, words and pictures during most of their waking hours, and while they can enjoy wonders that their ancestors could not imagine in their wildest dreams, they often lack time, peace and space to create dreams and fantasies of their own. These possibilities and problems we all share, the good and the bad sides of a new reality. Modern children share a good deal of common knowledge, common understanding, common skills and experience. Many of them might even be more at home in the cyberworld or the world of the international entertainment industry than in their own culture. This is a situation known to us all, much pondered and discussed.

remained intact. When we need new names or expressions we seldom adopt international words, but make up new ones from elements already inherent in the language: the telephone is called *sími*, an old word meaning thread; the word for a computer is *tölva*, reminiscent of *völva*, the soothsayer or sorceress of ancient times, and the screen on the computer is called *skjár*, like the little window in the thatched roof of an old farmhouse. And a window it is, of course, a window to a world that even our grandparents could not have imagined: a new world at our fingertips.

What is the effect of the revolutionary changes in media and communication on a tiny language community, a language spoken by

Small language communities, however, face an added dilemma, that of keeping the language alive and able to adapt to change, while retaining its structure and special qualities in the face of the ever growing presence of a foreign language in daily life; on television and film, in music, on the internet. The preferred language of communication in today's media is, of course, English, and we naturally welcome added language skills in our children and youth. But the knowledge is often a superficial one, and I, for one, fear that the next generation has become accustomed to not understanding everything that goes on in the media, and accepting a level of understanding that skims the surface, but is neither clear or deep.

In all stories, we look, both consciously and subconsciously, for certain elements; the common elements that bind humanity together, such as feelings of belonging, of love or fear; the strange and exciting elements that enable us to have new experiences and the known elements which we recognize from our immediate surroundings. Not every story includes all of these, and we can surely enjoy a tale from a totally unknown and exotic environment or a fantasy, as long as we can relate to the human dimension in it. But we all – and especially children – also need stories that mirror in some way the well-known world in which we wake up every morning. We need stories that reflect this reality, and, in a way, reassure us that it is both real and important. We need stories that speak our every-day language.

Our conception of the nature of text and language has changed with the development of the new media. We used to think of language as the spoken word and we thought of text only as words written on a page, but now the intertwining of sound, pictures and words has opened our eyes to the fact that the written word no longer stands alone. In fact, it never did – our ability to associate words with rhythm, sound, smell, colour and form has always existed, and the written word on the page is in itself a picture. When I think of the need of a child to experience a text, I therefore do not confine myself to the narrower concept, but use it in a broader sense to include all forms of communication of stories, thoughts and feelings.

The written word, this magic of encoding and

decoding, is the reason why my tiny linguistic community still exists. The Icelandic people were quick to make use of this invention when it reached our shores, and eagerly began to record the nation's history and to write down its poetry and the sagas. During the following centuries, through hardship, oppression and famine, we always had books. Not everyone could read, of course, but many could. The poetic tradition, reading and story-telling were the primary source of solace and entertainment through the ages. That is the main reason why we still retain, in essence, our thousand-year old language. And that is the only way in which we can hope to keep it alive for another thousand years; we must continue to use it – in writing, singing, acting, playing; in words on a page and in pictures both still and moving. We must feel its magic and its rhythm, the enthrallment of its stories, through every form of communication. The new media can not be the enemy of the small language communities, it must be used to keep the language alive and growing.

Diving into our own culture for material does not mean we cannot reconstruct and use it in a new manner. Cultural inheritance should not be kept locked up in a glass cage for display. We need to rewrite, retell, to tie together the old and the new. This can be done with respect and understanding, without cheapening or degrading the material. Unfortunately, the entertainment industry tends to walk with a heavy tread over gems such as traditional fairy-tales, crushing them underfoot and making insepide and distorted versions of these pearls that were slowly built up and

polished to perfection through ages of telling and retelling. Am I the only one who shudders at the thought of all the children that grow up with endless silly cartoon-versions of fairy-tales while never hearing the stories of their own culture, in their own language, echoing the heart-beat of the ages?

When I began to put these words down on paper, the long, dark winter was coming to a close and the promise of spring was in the air. To an Icelandic child, spring comes with the first bright-yellow dandelion blooming by a wall, the flash of white wings over shining sea as the arctic tern returns from its long journey across the ocean, the call of the plover on the heath as it “sings the snow away”. These are the signs that bring us the promise of the bright days and light nights of summer. The child needs to see this promise verified in the text that makes up such an important part of its world, but on the television set or the computer screen, spring comes in other forms; swallows instead of terns, violets or daffodils rather than the hardy dandelion. Let us by all means enjoy each others texts, learn from each other and share the common thoughts and dreams that make us human. But we, the textmakers, must also have a chance to hold up the mirror that verifies our own reality, to continue the song of the ages. That is the birthright of our children.

FAKTA

“Ragnheiður Gestsdóttir’s books for teenagers have been well received by readers and critics alike. She won the Icelandic Children’s Book Award in 2000 for her book *Leikur á borði* (A Winning Chance). She is a two time winner of the Reykjavík Children’s Book Prize, in 2001 for the book *40 vikur* (40 Weeks), and in 2004 for *Sverðberinn* (The Swordbearer). Ragnheiður received the Nordic Children’s book Prize for the latter book in 2005.”

VI LÄSER SÅ IN I NORDEN

– men läser någon oss?

Om översättningar av finländsk barn- och ungdomslitteratur till nordiska språk

Bibliotekarier, lärare och andra förmedlare i de nordiska länderna frågar ofta om den finländska barn- och ungdomslitteraturen. Vilka nya böcker finns det? Hurdana är ungdomsböckerna? Hurdan är bilderboksutgivningen? Har ni några intressanta och duktiga unga illustratörer? Vilka är trenderna just nu? Finns det överhuvudtaget andra några namn än Tove Jansson och Mauri Kunnas? (Ofta räknas ju Tove Jansson dessvärre inte ens som en finländsk författare.)

Det verkar alltså som om kunskapen om den finländska barnlitteraturen är så gott som obefintlig ute i världen och också om vi rör oss i Norden. Hur kommer det sig att litteraturen av ett läsande folk utan like i Norden läses så lite i andra nordiska länder? Beror det på ett ointresse för den finländska kulturen och finländska förhållanden så där allmänt eller helt enkelt på att finländska barn- och ungdomsböcker översätts och exporteras för lite? Orsakerna är säkert många och går

in i och överlappar varandra och ju mera jag funderar på dem desto flera verkar de bli.

Finländarna ett läsande folk

Finländarna är fortfarande ett läsande folk i jämförelse med invånarna i andra OECD-länder. Frågorna om hur det är möjligt att finländska ungdomar klarar sig så bra i PISA-undersökningar haglar över oss, samtidigt som man undrar hur det är möjligt att de finländska allmänna biblioteken är så överlägsna när det gäller både utlåning av böcker och kundbesök. I Finland är det inte bara utlåningen på bibliotek som är stor, också bokutgivningen är det om man fördelar antalet utgivna böcker på antalet invånare och om man tar i beaktande det lilla språkområde som finskan utgör.

Enligt statistiska uppgifter om verksamheten på de allmänna biblioteken 2008 minskade utlåningen av vuxenböcker med -1,66 %. Utlåningen av både skön- och facklitteratur minskade. Däremot ökade utlåningen av barn- och ungdomsböcker med 0,75 %, skönlitteraturen med 0,54 % och

facklitteraturen med 2,59 %. Glädjande är att också inköpen av barnböcker till biblioteken ökade totalt, fastän inköpen av facklitteratur för barn minskade och alltså inte var överensstämmande med utlåningen. Med allt tal om "det minskade läsintresset" bland barn och ungdomar i Finland ringande i öronen är det både intressant och glädjande att ta del av bibliotekens utlåningsstatistik.

Utgivningen fortfarande glädjande stor

Om biblioteken har köpt in ett större antal barn- och ungdomsböcker under fjolåret, så kan det också bero på att det funnits ett stort antal titlar att välja bland. Utgivningen av barn- och ungdomsböcker har enligt Förlagsföreningens statistik ökat något och det är främst utgivningen av inhemska barnboksförfattare som ökat. På ungdomsbokssidan är det de översatta titlarna som ökat. Sammanlagt utkom ifjol 1 138 nya titlar inom barn- och ungdomslitteraturen, vilket är drygt en fjärdedel av totalutgivningen av allmän litteratur.

Om det enligt statistiska uppgifter alltså ser ut att gå bra för den finländska barn- och ungdomslitteraturen och om de finländska barnen och ungdomarna trots allt ännu är flitiga läsare, varför är det då så svårt att marknadsföra den här litteraturen i den övriga Norden? Varför når våra böcker inte de nordiska läsarna?

Vad översätts och till vilka språk

FILI är expert- och exportorganisationen för den finländska litteraturen och den organisation som beviljar stöd för översättningar av finländska böcker till andra språk. FILI upprätthåller tillsammans med Finska litteratursällskapet (Suomalaisen kirjallisuuden seura, SKS) en översättningsdatabas, som ger uppgifter om vilka böcker som beviljats översättningsstöd och till vilka olika språk.

Enligt uppgifter på översättningsdatabasen beviljades under åren 2000-2009 stöd för översättningar av 1 367 böcker till 43 olika språk. 314 barn- och ungdomsböcker fick bidrag för att översättas till 35 olika språk. Fördelningen av stöd till översättningar av barn- och ungdomsböcker i förhållande till vuxenlitteraturen ser alltså ut att överensstämma ganska bra med utgivningen. Antalet översättningar av barn- och ungdomsböcker till nordiska språk fördelar sig så här: svenska 32, danska 21, norska 12, färöiska 2 och isländska 1, sammanlagt 68 böcker.

Det anmärkningsvärda när man ser till vilka böcker som översatts är det överväldigande antalet bilderböcker (FILFI har satt in särskilda understöd här) och fåtalet ungdomsböcker. Här utgör de danska översättningarna ett undantag med 9 översatta ungdomsböcker. Återkommande namn i listan över översättningar är Tove Jansson och Mauri Kunnas, men också Tove Appelgren och Sinikka och Tiina Nopola. Av ungdomsboksförfattarna lägger man märke

till Annika Luther, Kari Levola, Kira Poutanen och Nora Schuurman (intressant är att de två sistnämnda också själva är översättare).

Anmärkningsvärt är också att det främst är finlandssvenska översättare och förlag som står för översättningarna från finska till svenska. De rikssvenska förlagen gör inte någon större insats, utan det är finlandssvenskarna som är brobyggare. Den översättningsverksamhet som Söderströms förlag har haft under senare år utmärker sig i det här sammanhanget som något av en kulturgärning. Det kan man också kalla översättaren Janina Orlovs arbete för de förtjänstfulla översättningarna av bl. a. Tatu och Patu-böckerna (med de lyckade namnen Sixten och Blixten) av Aino Havukainen och Sami Toivonen.

Ytterligare anmärkningsvärt är de många översättningarna av barnböcker till ryska, estniska, tyska, japanska och olika baltiska språk. Översättningarna till de nordiska språken kommer i skymundan för större språkområden.

Finns här alltså en nordisk propp?

Jag frågade Maria Antas, som ansvarar för de nordiska kontakterna på FILI, om vilka orsakerna kan vara till att det översätts så lite till övriga nordiska språk. Maria Antas gav som första orsak att det finns alldeles för få översättare från finskan. Därför har FILI också arrangerat kurser för översättare. En annan orsak är att de rikssvenska förlagen inte är intresserade av finländsk litteratur, utan värnar nuförtiden mest om sin egen

litteratur. Däremot är, enligt Antas, Norge och Danmark starkt på väg. Island har sitt svåra ekonomiska läge just nu och därför har man inga förväntningar på det hållet. Norden som helhet anses inte som ett speciellt intressant marknadsområde för förlagen, i stället är det de stora språkområdena tyska, ryska, indiska, japanska och övriga asiatiska språk som gäller. En ytterligare, och enligt mitt tycke intressant, orsak är att de finländska textböckerna anses för svåra. Däremot befinner sig bilderböckerna på en hög nivå och intresserar utländska förlag.

Efter att ha adderat alla dessa orsaker börjar man ju undra om det nu är så viktigt att få läsa nordiska böcker? Och finns det något värde i sig i att barn och unga i andra nordiska länder får läsa finländska böcker? Varför i så fall? Kanske borde vi diskutera detta mera och i vidare sammanhang.

Hur kunde man då få flera översättningar? Här är en lista på åtgärder som jag kommer att tänka på, listan kan säkert göras längre:

- utbilda flera översättare
- arrangera nordiska workshoppar för författare, illustratörer, förlagsfolk, bibliotekarier, forskare
- arrangera cirkulerande nordiska bilderbok-sutställningar
- agera för att Nordiska Rådet instiftar ett barn- och ungdomsbokspris
- äska om pengar för att arrangera nordiska författarbesök till skolor och bibliotek

- fokusera oftare på de nordiska länderna på bokmässor och lyft fram barn- och ungdomslitteraturen
- engagera de nordiska ambassaderna och kulturinstituten att uppmärksamma utgivningen av barn- och ungdomsböcker
- arbeta för flerspråkiga nordiska informationsskanaler, webbsidor
- jobba och lobba för den nordiska barn- och ungdomslitteraturen på olika plan och inom olika nätverk

Susanne Ahlroth

HURRA, SÅ MÅNGA NYA BÖCKER!

Några tankar kring det finlands-svenska bilderboksåret 2009

Det har blivit nästan som en trend att ge ut finlandssvenska bilderböcker just nu. 2009 års bokår gav oss, om jag räknar rätt, hela nio nya bilderböcker på svenska i Finland. Som finlandssvensk barnbibliotekarie blir man glad, så pass ovanligt är detta. I stället för en övergående trend, hoppas jag det mera är fråga om ett resultat av flera års arbete på framför allt Söderströms förlag. Några fullträffar i utgivningen de senaste åren, resultat av gott samarbete mellan författare och illustratörer, ser ut att ha väckt intresse och inspirerat ytterligare författare och konstnärer och gett mod åt förläggare att satsa på bilderboken - och så har verksamheten spritt sig som ringar på vattnet.

Kanske tiden också är den rätta, det krävdes bara att någon eller några skulle inse det. Kanske de konstnärer som nu använder sig av bilderbokens uttrycksformer hör till en generation som själva fått växa upp med bilder omkring sig, under en tid av modernisering av bilderboken och en allt större utgivning av och tillgång till böcker för små barn.

Jag kommer inte att kommentera enskilda titlar, men med hela utgivningen framför mig börjar jag fundera vad det är som gör att en del böcker stiger fram mera än andra. Varför sneglar jag mera på en del av dem? Varför känner jag glädje, efter att ha läst alla, när mina ögon fastnar på en del av böckerna? Varför väcker de positiva läsminnen till liv? Angenäma impulser? Medveten om att läsoplevelser är individuella och personliga, slår mig tanken om hur representiva mina egentli-

gen är? Jag känner mig allt mera osäker, bortkollrad av ett så här stort utbud. Jag tar ett nytt tag och låter litteraturförmedlarens blick svepa över dem, försöker se dem med yrkesögon. Vilka böcker håller måttet?

Friskt vågat är hälften vunnet och det är klart att med ovanligt många titlar under ett år, håller kanske inte alla måttet. Ett sätt att mäta vore kanske att se vilka som blivit översatta till finska, fast beslut om titlar som översätts är inte alltid ett rättvist mått, det är jag väl medveten om. I vilket fall som helst är det glädjande att åtminstone tre av böckerna utkommer samtidigt också på finska!

För att få fram guldkorn i utgivningen måste man våga satsa, det behövs en bredd. Själv har jag ingen svårighet att finna mina favoriter. Det är böcker jag tycker har en text och ett tonfall som tilltalar den egentliga målgruppen, barnen, men också den vuxna högläsaren. Framför allt bör texten inte förbise barnens förmåga att förstå och fascineras, den får inte snegla för mycket på de vuxnas smak och förståelse. En del bilderböcker i årets utgivning tycker jag tyvärr gör det.

Text och bild måste också kunna samspela i skeenden och stämningar. Bilderna kan lägga till texten något, men de får inte motarbeta innehållet och budskapet i den. Ett gott samspel är en förutsättning för läsarens och betraktarens helhetsupplevelse. Det går inte att fuska här. Det är inte egalt hurdana bilder en bilderbok har, texten må vara hur fullständig som helst, bilderna är det här äktenskapets andra hälft. Ibland får man å andra sidan en stark känsla av att det är bilderna som räddar vad räddas kan av hela boken. Som om

konstnären verkligen fått lägga manken till när texten sviker. Kanske det också är en fråga om professionalism på olika plan och dess motsats amatörmässighet, fastän man ogärna vill tänka så.

Låt alla blommor blomma och förmågorna nu stiga fram, så hallå alla finlandssvenska förlag, än finns det utrymme för lite flera att satsa på bilderböcker! I det långa loppet kräver utgivningen naturligtvis såll och professionalism av utgivarna för att intresset ska bestå bland köpare och läsare. Som förmedlare av barnlitteratur och med hela den stora svenska barnboksutgivningen i original och översättningar till buds, ser jag att de finlandssvenska bilderböckerna måste vara oerhört bra i meningen professionella för att stiga fram - för att få små händer att ta i dem och ett barn att säga "Läs den här för mig!, Läs igen!" Det att boken är finlandssvensk har kanske ett värde för den vuxna köparen, men inte i sig för små händer, öron och ögon och en röst som kräver att boken ska läsas. Och sist och slutligen är det bara de som verkligen avgör om boken ska överleva utgivningsåret, vill jag tro.

English Summary

In her article, librarian Susanne Ahlroth discusses why Nordic children's and youth literature is widely read in Finland, but Finnish children's and youth literature is not well known in Sweden, Norway, Denmark or Iceland, where Finnish children's and youth authors and illustrators are not well-known, apart from maybe Tove Jansson and Mauri Kunnas.

Finns read a lot and the statistics show that Finnish children especially still read a lot and

the traditional book competes well with new media. This is maybe one explanation for their good results in PISA studies. Children and young people keep borrowing books from libraries in large numbers and the number of Finnish children and youth books published is also steadily increasing. In 2008 as many as 1,138 new children and youth books were published.

Why don't these books find their way to other Nordic countries? Why don't Finnish books interest Nordic publishers, or are we bad at marketing our own literature? Only 68 books were translated: 32 into Swedish, 21 into Danish, 12 into Norwegian, 1 into Icelandic and 1 into Faroese. According to Susanne Ahlroth, there are most likely several reasons for this. One of the most likely reasons is the lack of interest – our western neighbors are probably looking more in the Anglo-Saxon direction. But the lack of good translators is a real problem, too. At the end of her article, Ahlroth gives examples of what could be done to change the situation.

In her other article, Susanne Ahlroth introduces Finnish-Swedish picture books in the year 2009. In the last few years there has been a delightful increase in the publishing of Finnish-Swedish picture books in Finland. Last year altogether 10 books were published. Three of these were published in Finnish at the same time. There is a list of these books at the end of the article.

FINLANDSSVENSKA BILDERBÖCKER

år 2009:

• Harriet Abrahamsson (text) och Karin Ducander (bild): **Lilla faster och saknaden.** Söderströms.

• Ann-Luise Bertell (text) och Terese Bast (bild): **Flyg Gonza, flyg!** Söderströms.

• Emma Fogelholm (text och bild): Vilmas vilda hår. Söderströms. Anna Gullichsen (text) och Cara Knuutinen (bild): **Saga Blom och snöflickan.** Söderströms.

• Henrik Huldén (text) och Ulla Donner (bild): **God natt, Gosse Gosig.** Schildts.

• Åsa Lind (text) och Sara Lundberg (bild): **Dunderlunds bästa bokstav.** PQR.

• Minna Lindeberg (text) och Linda Bondestam (bild): **Lo fridlyst.** Söderströms.

• Annika Sandelin (text) och Linda Bondestam (bild): **Businnan.** Söderströms.

• Nora Strömman (text) och Kasper Strömman (bild): **Vargen som ville vara känd.** Egen utgivning.

• Hannele Mikaela Taivassalo (text) och Lena Frölander-Ulf (bild): **Mörkerboken.** Söderströms.

DET FLERSPRÅKLIGE BIBLIOTEK

Det flerspråklige bibliotek (DFB) er en datteravdeling av Deichmanske bibliotek i Oslo, men mottar samtidig statlig støtte for å ha et overordnet nasjonalt ansvar for bibliotek tjenester til det flerkulturelle Norge. Dette innebærer at avdelingen er et faglig kompetanse- og veiledningssenter for bibliotekene. Dessuten er den innkjøps- og katalogavdeling, samt nasjonal fjernlånssentral for medier på de viktigste minoritetsspråkene.

Innvandringspolitikken medfører at innvandrerne og flyktningene spres ut til alle landets kommuner, men det er lite hensiktsmessig å overlate det hele og fulle ansvaret for bibliotek tjenester overfor minoritetsbefolkningen til små, lokale folke- og skolebibliotek. Det er ingen tvil om at mange lokale bibliotek er svært opptatt av minoritetene og gjør en meget god jobb overfor dem. Men det finnes ikke nok ressurser - hverken på penge- eller kompetansesiden - til at hvert enkelt bibliotek kan sitte på hver sin knaus og

utføre det omfattende arbeidet det er å anskaffe, vedlikeholde og videreutvikle bok-, film- og musikkksamlinger på relevante minoritetsspråk. Derfor trenger man en sentralisert spesialinstitusjon der nødvendige ressurser, kontakter og kompetanse på feltet er samlet, og der hovedfokuset hele tiden er minoritetsbefolkningen. I praksis betyr dette at DFB administrerer og kontinuerlig videreutvikler mediesamlinger på ca. 40 ulike språk, som ethvert folke- og skolebibliotek i Norge har gratis tilgang til. De kan bestille enkelttitler fra DFBs digitale kataloger eller større depot som bibliotekarere ved DFB setter sammen etter opplysninger om for eksempel lånernes alder, kjønn, eventuelle interesser etc. Slike depoter er meget populære og viktige fordi de setter biblioteker over hele landet i stand til å gi et reelt bibliotekstilbud til innvandrere i sitt lokalmiljø.

På DFB mener vi at morsmålsstimulans er svært viktig. Morsmålet har stor betydning både for enkeltindividet og samfunnet som

sådan. Denne holdningen ligger til grunn for hele vår virksomhet, ikke minst den som er rettet mot barn og unge. Det er mange grunner til at vi legger så stor vekt på å sørge for gode bibliotekstilbud på minoritetsspråk til barn. En av dem er at ulik forskning viser at barn som gis muligheten til å utvikle et rikt og variert morsmål har lettere for å bli gode i majoritetsspråket, i Norges tilfelle norsk. En annen grunn er den evige utfordringen om å vekke leselyst og leseglede hos alle barn og unge. Vi tror at de positive leseopplevelsene som kan trigge den forjettede leselysten, er lettest å skape på det språket man kan best og/eller som man har det næreste forholdet til. For mange innvandrerbarn og barn av innvandrere vil dét være andre språk enn det offisielle majoritetsspråket. Vi har i alle fall mange eksempler i Norge på at barn og ungdom som har blitt storkonsumenter av norske bøker, fikk den første, utløsende lesegledeopplevelsen da de leste en bok på sitt eget ikke-norske morsmål. Videre vet vi at foreldrene spiller en nøkkelrolle for barnas leseutvikling og at mange minoritetsforeldre ikke behersker norsk. Tilgang til barnebøker på foreldrenes språk - enten de nå kommer fra barnehagen, skolen, folkebiblioteket eller fra andre steder - kan gi foreldrene muligheten til å ta mer aktivt del i lese- og språkutviklingen til barna, samtidig som de får en bedre mulighet til å fremstå som lesende forbilder. Vi vet at barn som blir lest mye for hjemme oftere gjør det bedre på skolen og i livet enn barn som aldri blir lest for. Innvandrerbarn er overrepresentert i sistnevnte gruppe, og det er en viktig oppgave for samfunnet - med bibliotekene som naturlige bidragsytere - å

sørge for å snu den trenden. Dessuten ser vi verdien av at barna opplever at språk og andre innslag fra deres kulturbakgrunn har en naturlig plass i et flerkulturelt land, ikke bare i teorien men også i praksis.

Kjernevirksomheten til Det flerspråklige bibliotek er innkjøp og utlån fra våre samlinger, men avdelingen utøver også mange andre oppgaver og tjenester. De siste årene har vi for eksempel lagt stor vekt på utstillinger. Den mest omfattende er vandrestillingen Den magiske kappen, som er utviklet med utgangspunkt i den tospråklige billedboka "En reise gjennom islamsk kunst". Utstillingen er sentrert rundt en vakker paviljong, "Porten til Orienten", utsmykket av den svensk-iranske glassmosaikkunstneren Teymor Zarré. Den magiske kappen reiser fra bibliotek til bibliotek med blant annet medfølgende pedagogisk opplegg og spesialskrevede historier. Vi har også beveget oss inn i forlagsverdenen ved å samarbeide med det engelske forlaget MantraLingua om å lage bildebøker med parallelltekst på norsk og ulike minoritetsspråk. Slike bøker finnes det ellers få av i Norge. DFB har dessuten vært involvert i det spennende Lesefrø-prosjektet, et prosjekt der enkelte barnehager og folkebibliotek i svært flerkulturelle områder har blitt plukket ut til å samarbeide om å opprette et barnehagebibliotek, et lite bibliotek i barnehagen. Bakgrunnen for

prosjektet er at det flere steder i landet har blitt eksperimentert med liknende lokale tiltak i det små. Derfor var det et ønske fra statens side om å gjennomføre et forskningsprosjekt med stor faglig tyngde, som kan gjøre viktige erfaringer som andre kan dra nytte av senere.

Det norske samfunnet er flerspråklig og flerkulturelt, og det er en selvfølge at dette gjenspeiles i bibliotekene! DFB jobber for å sette bibliotekene i stand til å være med å utvikle Norge til et positivt og livskraftig flerkulturelt samfunn.

The Multilingual Library

(Det flerspråklige bibliotek, DFB)

The Multilingual Library (MLL) is a subdivision of the Oslo Public Library, as well as a government institution, with an overall national responsibility for library services to the multicultural sections of Norway. This means that the division is a professional competence and guidance centre for libraries. Furthermore it is a purchasing and cataloguing department, as well as a central for inter-library loans of media in the major minority languages.

Immigration policies cause immigrants to be scattered across every municipality in the country, but it is not practical to leave the full responsibility for library services to the minority population to small, local public and school libraries. Many local libraries are enthusiastic about the minority groups and are doing a great job for these people. But there are not enough resources available – neither

on the financial nor on the competence side – for each library to carry out the extensive work of purchasing, maintaining and developing collections of books, films and music in all the relevant minority languages. Therefore, a centralized special institution is needed, where the necessary resources, contacts and competence in the field are gathered, and where the main focus is always the minority population. In practical terms this means that MLL is managing and continually developing media collections in some 40 different languages, which any public or school library in Norway may access free of charge. They may order individual titles from our digital catalogues, or depots which the librarians at MLL assemble on the basis of information on the borrowers' age, gender, interests, etc. Such depots are very popular and important because they enable libraries all over the country to offer a broad service to the immigrants in their local community.

At MLL we feel that stimulation through the mother language is vital. Our first language is of fundamental importance to us as individuals as well as to society as a whole. This thinking is the basis of all our work, also the part of it that is directed at children and young people. There are many reasons why we put so much effort into providing good services in minority languages for children. One of these is that several studies show that children who develop a rich and varied first language find it easier to be good at the majority language, which in the case of Norway is Norwegian. Another reason is the

continuing challenge of awakening the joy of reading. We believe that the chance of getting that good feeling that can trigger the elusive love of reading is greatest in the language we know best and/or that we feel is closest to us. For many children of immigrants and minority groups that language is not the official majority language. We have many examples in Norway of children and young people who have become major consumers of Norwegian books, but who have experienced that first, triggering pleasure of reading when reading a book in their own non-Norwegian mother language. Furthermore we know that parents play a crucial role in the development of children's reading abilities, and that many minority parents don't master Norwegian. Access to books in the parents' language – whether these books come from nurseries, schools, public libraries or other institutions – may enable the parents to take a more active part in their children's reading and language skills, at the same time as having a better opportunity to appear as role models in reading. We know that children who had somebody reading to them at home often do better in school and in later life than children who had nobody reading to them. The children of minority groups are overrepresented in the latter category, and it is an important task for society – with libraries as natural contributors – to try and reverse this trend. In addition we find it a value that children might see that their language and other elements of their culture have a natural place in a multicultural country; not just in theory – but also in reality. The core activities of MLL are purchasing and the lending from our collections, but the division

also perform many other functions and services. In the last few years, for example, we have focused on exhibitions. The most extensive of these is the travelling exhibition *The Magic Cloak*, which is developed on the basis of the bilingual picture book “A Journey through Islamic Art”. The exhibition is centred round a beautiful pavilion, “Gate to the Orient”, decorated by the Swedish-Iranian artist in glass mosaic, Teymor Zarré. *The Magic Cloak* travels from library to library with, amongst other things, an accompanying teacher's guide and stories written especially for the exhibition. We have also entered the publishing world by co-operating with the british publishing house MantraLingua on making picture books with parallel text in Norwegian and several minority languages. There are otherwise few of these kinds of books in Norway. MLL has in addition been involved in the exciting project *The Reading Seed*, a project where nursery schools and public libraries in particularly multicultural areas have been picked to co-operate on establishing a nursery school library; a small library within the nursery school. The inspiration for the project was the many local experiments with similar small-scale initiatives previously undertaken. The government therefore wished to initiate a research project using professional expertise, with hopes of gaining vital experiences for others to make use of later.

The Norwegian society is multilingual and multicultural, and this should of course be reflected in our libraries! MLL wishes to help enable libraries to take part in making Norway a positive and vital society.

FLERKULT

(NBFs Spesialgruppe for flerkulturelle bibliotektenester)

Vi lever i et flerkulturelt samfunn. Det flerkulturelle Norge innbefatter språklige minoriteter, urbefolkning, nasjonale minoriteter og det norske majoritets samfunnet. Vi kan ikke benekte at det flerkulturelle samfunnet har direkte innvirkninger på bibliotekenes oppgaver og roller. I følge lov om folkebibliotek, omfatter målgruppen "alle som bor i landet". Det betyr at folkebiblioteket må yte tjenester til mennesker med med ulik kultur og bakgrunn fra ulike aldersgrupper". Biblioteket er et sted med lav terskel for alle, og er derfor en viktig arena i samfunnet som innbyr til integrering, språkutvikling og personlig utvikling for de unge og deres familier på et fritt grunnlag. Å gi en tjeneste til alle og gi riktig tilgang til kilder for alle, krever store utfordringer. Flerkult er en spesialgruppe under Norsk Bibliotekforening som ble etablert september 2004. Spesialgruppens formål er å bidra til å sette flerkulturelle bibliotektenester på dagsorden. Dette innbefatter å øke bevisstheten om flerkulturelle bibliotektenester i bibliotekene i Norge og blant myndighetene og at politiske signaler

blir fulgt opp økonomisk. Spesialgruppen skal også arbeide for å få i gang og idéutveksling, faglig utvikling og at nettverksbygging igangsettes.

Spesialgruppen ledes av et styre på 7 medlemmer. Funksjonstiden er 2 år. Leder velges ved særskilt valg. Halvparten av styremedlemmene skal være på valg hver gang. Styret konstituerer seg selv. Styret er beslutningsdyktig når minst 5 medlemmer er til stede eller har deltatt aktivt i beslutningsprosessen. Ved stemmelikhet er lederens stemme avgjørende.

Flerkult har følgende virkeplan:

Stortingsmelding om bibliotek

Spesialgruppen vil i virkeperioden fortsette å være en aktiv aktør og ressurs når det gjelder flerkulturelle bibliotektenester. IFLAs/UNESCOs manifest for flerkulturelle bibliotektenester og Stortingsmelding om bibliotek (2009) ligger til grunn for denne aktiviteten. Fokus på viktigheten av gode flerkulturelle bibliotektilbud vil settes gjennom

kronikker i aktuelle aviser og tidsskrifter.

Samarbeidspartner med institusjoner og biblioteker

Spesialgruppen vil være en aktiv samarbeidspartner for de institusjonene som særlig arbeider med flerspråklige bibliotekstjenester. Det flerspråklige bibliotek (DFB) ved Deichmanske bibliotek i Oslo, Sør-Varanger bibliotek i Finnmark, samt Finnmark fylkesbibliotek er eksempler på slike institusjoner. Spesialgruppen vil fortsette å være pådriver for en videreutvikling av samiske bibliotekstjenester. Vi ser frem til å samarbeide med nasjonale og internasjonale partnere.

Asylmottak og arbeidsinnvandring

Økt innvandring gir nye problemstillinger for bibliotek-Norge. Spesialgruppen vil sørge for å holde seg orientert om utviklingen for å kunne gi relevante innspill til myndighetene og informasjon til bibliotek-Norge. Spesialgruppen vil også kunne virke som pådriver for at det innledes samarbeid mellom aktuelle myndigheter og bibliotek.

Internasjonale og nasjonale konferanser
Spesialgruppen arbeider for at styret, medlemmer eller andre norske deltakere skal få mulighet til å delta på internasjonale konferanser om flerkulturelle bibliotekstjenester. Styret vurderer deltakelse ved stand på aktuelle norske konferanser og bokmesser. Vi ser alltid frem til å ha enda større nettverk, enten nasjonale eller internasjonale.

Informasjon

Hjemmesidene til spesialgruppen (www.flerkult.no) holdes oppdatert og videreutvikles slik at de fortsetter å være en oppdatert og levende idébank. Innholdet på sidene reflekterer spesialgruppens arbeid, flerkulturelle bibliotekstjenester generelt, idéutveksling mellom bibliotekene og gode samarbeidsavtaler mellom myndigheter og bibliotek når det gjelder flerkulturelle tjenester. Vi har en ressursbank med nyttige og relevante linker til flerkulturelle ressurser og minoritetsspråklige tjenester.

Kontakt informasjon:

Contact information:

Sophie Essmat: Leder av flerkult

Sandefjord folkebiblioteket og

Teigar ungdomsskole

Privat tel: 92255682

E-post: sophies66@yahoo.com

Sophie Essmat: Leader of Flerkult

Sandefjord Library and Teigar high school

Phone: 92255682

E-mail: sophies66@yahoo.com

Flerkult

(The Norwegian Library Association's special group for multicultural library services)
We are living in a multicultural society. Multicultural Norway is made up of language minorities, an indigenous population, national minorities and the Norwegian majority population. There can be no denying that the multicultural society has a direct impact on the role and tasks of libraries. According to Norwegian library law services must benefit every resident in the country. In consequence public libraries must provide services to people of different cultures and backgrounds, regardless of age. Being an easily accessible service for everyone, the library is therefore an important arena in society for encouraging integration, language development and personal fulfilment on a free basis, for both young people and their families. To provide a service for everyone and find the right sources for each one can be quite a challenge. Flerkult was established in September 2004 as a specialised group of the Norwegian Library Association. The aim of the group is to contribute towards putting multicultural library services on the agenda. This involves developing an awareness of multicultural services in libraries and local government in Norway, and the necessary funding of political indications. The group is also intended to help initiate the exchange of ideas, skill development and network development. The special group is led by a committee of 7 members elected for 2 years. The leader is elected separately. Half the committee members are elected alternately. The elected committee then appoints itself. The committee

is a quorum when at least 5 members are present, or have taken part in the decision process. In the event of a voting tie the leader's vote is decisive.

Flerkult has adopted the following programme:

White Paper on libraries

During its programme period the special group will continue to be an active player and resource in relation to multicultural library services. The IFLA/UNESCO Multicultural Library Manifesto and the White Paper on libraries (2009) form the basis of the activity. A focus on the importance of good multicultural library services will be made through newspaper and journal articles. A collaborating partner with institutions and libraries. The special group will collaborate actively with institutions working in particular with multilingual library services. The Multilingual Library (DFB) at the Deichman Library in Oslo, Sør-Varanger Library in Finnmark, together with Finnmark County Library are examples of such institutions. The group will continue to be a driving force for the further development of Sami library services. We look forward to working together with national and international partners.

Immigration reception and labour immigration

Increased immigration leads to new challenges for Norwegian library services. The special group will attempt to keep itself updated in this field in order to be able to make suggestions to authorities and provide information to libraries. The group will similarly

be able to function as an instigator for cooperation between authorities and libraries. International and national conferences
The special group works to enable participation at international conferences on multicultural library services among committee members, its members and other Norwegian participants. The committee considers presenting itself at Norwegian conference exhibitions and book fairs. We always look forward to developing larger networks, either nationally or internationally.

Information

The special group's internet site (<http://flerkult.no/>) is kept up to date and developed in order to keep pace with news and as an idea bank. The site's content reflects the special group's work, multicultural library services generally, the exchange of ideas between libraries and good examples of cooperation between authorities and libraries in multicultural services. There is an idea bank with useful and relevant links to multicultural resources and minority language services.

IBBY DOKUMENT-ASJONSTJENESTE

(IBBY Documentation Centre of Books for Young People with Disabilities) ble opprettet i 1985 som en videreføring av to internasjonale samarbeidsprosjekter mellom daværende Statens spesiallærerhøgskole ved Tordis Ørjasæter og International Board on Books for Young People ved Leena Maissen. Samarbeidet hadde tidligere resultert i to UNESCO-sponsede utstillinger og hefter om funksjonshemmede barn og lesning; "The Role of Children's Books in Integrating Handicapped Children into Everyday Life" (1981) og "Books for Language-retarded Children" (1985). Lena Maissen ønsket å etablere en dokumentasjonstjeneste basert på utstillingsbøkene for å fortsette arbeidet, og i 1988 ble dokumentasjonstjenesten en egen utviklings- og serviceavdeling under Institutt for Spesialpedagogikk ved Universitetet i Oslo, ledet av Nina Askvig (Reidarson) inntil hun gikk av med pensjon i 2002.

Takket være de forskjellige internasjonale prosjektene som er støttet av UNESCO, forlag hjemme og ute samt IBBY's kontaktpersoner,

har dokumentasjonstjenesten bygget opp en stor internasjonal samling av bøker som relaterer seg til barn og unge med spesielle behov. Det internasjonale kontaktnettet har gjort det mulig å skaffe utstillingseksemplarer fra hele verden. Dokumentasjonstjenestens ca. 4000 titler er hovedsakelig bøker av skjønnlitterær karakter, bildebøker og faktabildebøker. Bøkene omfatter så vel tilrettelagte som spesielt utvalgte regulære bøker om og for mennesker med funksjonshemninger, primært barn og unge, samt noe teori på området funksjonshemmede og bøker. I tillegg til litteratur for og om barn og unge med spesielle behov inkluderer boksamlingen enkelte bøker for voksne med språk- eller lesevansker. Det finnes også en samling som kalles Om-bøker. Dette er skjønnlitteratur, for det meste norske barne- og ungdomsbøker, som viser hvordan funksjonshemmede er beskrevet i litteraturen. Et mulig forskningsmateriale?

Opprinnelig var Dokumentasjonstjenestens målsetning nasjonalt og internasjonalt å

fremme forskning, utvikling, produksjon, formidling og bruk av bøker for mennesker med spesielle behov, og formidle spesialpedagogisk innsikt og kunnskap om spesielle behov i forhold til boktyper, design og innhold. Man ønsket å understreke skjønnlitteraturens og bildebøkernes muligheter som et spesialpedagogisk instrument for læring og i hvilken grad de kan bidra til sosial utvikling og inkludering, samt som et kulturtilbud og en verdi i seg selv som ifølge norsk og internasjonal lov og regelverk skal være tilgjengelig for mennesker med funksjonshemninger på lik linje med andre. Målgrupper er barn og unge med spesielle behov og deres støtteorganisasjoner, forskere, lærere, studenter, bibliotekarer, forleggere, forfattere, illustratører, politikere og media.

Da Nina Askvig skulle slutte ble rektor for Haug skole og ressurscenter forespurt om vi kunne tenke oss å overta samlingen vederlagsfritt; men studentene ved Instituttet skulle fortsatt ha mulighet til å bruke bøkene i forbindelse med oppgaver eller studier.

Haug skole og ressurscenter er både en spesialscole for 120 barn med spesielle behov i grunnskolealder og et ressurscenter for spesialpedagogikk i barnehager og skoler, og var et naturlig valg da universitetet lette etter et nytt "hjem" for dokumentasjonstjenesten. Da HVPU-reformen ble innført i 1990-årene og funksjonshemmede barn skulle gå på sin vanlige nærscole, bestemte Bærum kommune i stedet å bygge ut den tidligere spesialscoletil skole og ressurscenter og beholde de "tungt" funksjonshemmede der med spesialpedagoger

og andre fagpersoner. Skolens visjon er Trygge barn som utfolder seg – etter disse prinsipper; Livsglede, Omsorg, Vekst. Ressurssenteret består av lekotek, bibliotek og læremiddelavdeling, samt et støtteam som består av 20 spesialpedagoger som arbeider med barn med spesielle behov i barnehagene, logopeder, audiopedagog og en spesialpedagog med testkompetanse. Av omtrent 200 ansatte har scolet en bred faglig ekspertise bestående av musikkterapeuter, psykologer, sosialkonsulenter, ergo- og fysioterapeuter, helsesøster og miljøarbeidere.

Rektor overlot ansvaret til meg som skolens bibliotekar uten at noen forpliktelser eller retningslinjer fulgte med; det var opp til meg hvor mye tid jeg ville ofre på det. De første par årene fikk jeg 5 timer ekstra til å få samlingen i orden; siden har jeg måttet klare meg innen mine 25 timer/uke som skolebibliotekar. Det fulgte dessverre ikke med ett eneste øre til utvikling eller vedlikehold, og Bærum kommune har heller ikke avsatt noen midler til dette. Etter at dokumentasjonstjenesten ble overført til Haug skole og ressurscenter har man ikke registrert noen særlig interesse fra universitetet eller studentene.

Dokumentasjonstjenestens boksamling har naturligvis utgjort et stort pluss for biblioteket på Haug skole. Samlingen inneholder skjønnlitteratur med tegnspråk eller tegn-til-tale, piktogrammer, BLISS symboler, taktile bøker med og uten Braille, spesielt tilrettelagte lettlest-bøker, samt vanlige bildebøker. Mange bøker handler om funksjonshemmede. Nina Askvig var både utdannet bibliotekar

og foreleste som lektor på Institutt for Spesialpedagogikk. Hun er en meget kunnskapsrik person og snakker flere språk flytende. Personlig har jeg ingen imponerende bokstaver etter navnet mitt – jeg er først og fremst en vanlig skolebibliotekar som har fått en spennende og viktig ekstrajobb. Det jeg kunne stille med er min lange fartstid som bibliotekar på en spesialskole, et relativt godt språkøre og den kunnskapen jeg etter hvert har tilegnet meg om funksjonshemninger og tilrettelagte bøker. Jeg har som sagt ingen ekstratimer for å jobbe med IBBY, men bruker av min egen arbeidstid på 25 timer og mange timer på fritiden. Derfor blir det lite tid til å drive PR og skrive artikler, som sikkert er nødvendig for å gjøre dokumentasjonstjenesten bedre kjent. Jeg har konsentrert meg om prosjektene Outstanding Books for Young People with Disabilities og driver en utstrakt korrespondanse med forfattere, forskere og studenter fra mange land som et resultat av dette.

Nina Askvig utga prosjektkatalogene 1997,- 99, 2001 og jubileumskatalogen til IBBY's 50 års jubileumskongress i 2002. Med Sissel Hofgaard Swensen som verdifull samarbeidspartner har jeg utgitt katalogene i 2005, 2007 og 2009, og invitasjon er allerede gått ut til prosjektet 2011.

Outstanding Books for Young People with Disabilities blir lansert som vandreutstilling ved den internasjonale barnebokmessen i Bologna. Utstillingene blir administrert av IBBY's sekretariat i Basel og blir presentert på IBBYs pressekonferanser og er vist på

internasjonale bokmesser, utstillinger og kongresser. For prosjektet 2009 ble over 100 titler fra 22 land vurdert. Bøkene kom fra alle kanter av verden. Det er alltid spennende å tenke seg hvordan denne utstillingen vil bli mottatt? Vil noen ønske å vise utstillingen i sitt land? Men interessen fra IBBY-seksjonene har økt, og på grunn av stor etterspørsel etter å vise bøkene ble utstillingen 2009 laget i tre eksemplarer. En utstilling står fast på Haug skole mens de to andre har vært på reise i Italia, Slovakia, USA, Japan og er booket for Spania og Iran og muligens Taiwan.

Det fulgte som nevnt ingen midler med da Haug skole overtok dokumentasjonstjenesten, så deltakelse på nasjonale og internasjonale møter og kongresser ville vært umulig uten støtte fra forskjellige sponsorer. Men takket være iherdige og interesserte IBBY-personer har jeg vært med på å presentere utstillingen og snakket om bøker for funksjonshemmede barn ved IBBY-kongressen i Cape Town og konferanser i Tokyo, Roma og Jakarta, etter at de respektive lands nasjonale IBBY-seksjoner fikk støtte fra ambassader og humanitære organisasjoner.

Utstillingen og katalogen som følger med er inndelt i tre kategorier:

1. Bøker produsert spesielt for funksjonshemmede barn og unge, bøker med tegnspråk, Bliss, pictogram, bøker med taktile illustrasjoner som blinde eller svaksynte kan forstå, lettlestbøker som er spesielt tilrettelagt for psykisk utviklingshemmede.
2. Generelle bildebøker eller enkle fagbøker

med illustrasjoner som kan brukes av funksjonshemmede med språk- og lesevansker.

3. Bøker og bildebøker som handler om folk med funksjonshemninger. Bøkene henvender seg både til funksjonshemmede og "normale".

Bøker for funksjonshemmede barn bør velges etter de samme kriterier som når man velger bøker for andre barn; de må

- Stimulere språkforståelse
- Hjelppe identifiserings- og sosialiseringprosessen
- Utvikle forståelse, empati og fantasi
- Utvikle og forsterke eksisterende språk
- Gi gode litterære og kulturelle opplevelser

FN-konvensjonen har slått fast at alle barn trenger bøker og har rett til bøker. Barn med spesielle behov trenger spesielt tilrettelagte bøker fordi deres funksjonshemning hindrer dem i å lese, men det produseres altfor få bøker for disse barna. Tradisjonelt fikk bare synshemmede barn produsert bøker spesielt til dem – i dag vet vi at forskjellige funksjonshemninger krever forskjellige typer tilrettelagte bøker, og disse bør være like gode, fantasifulle eller vakre og like mangfoldige som vanlige barnebøker. Gradvis har situasjonen for tilrettelagte bøker bedret seg, men fremdeles blir det utgitt altfor få titler. Selv om dette er av stor betydning for de funksjonshemmede er tilrettelagte bøker relativt lite etterspurt, og mitt inntrykk er at forleggere og politikere dessverre favoriserer bøker som "selger". Barn med spesielle behov lærer på samme måte som andre barn, bare

langsommere. Ettersom samfunnet blir mer og mer komplisert trenger de flere bøker, nå mer enn noensinne!

Skolens elever bruker biblioteket og IBBY-bøkene fritt. Bibliotekets lesestole er mye benyttet av store og små grupper med sin lærer eller assistent. Noen leser selv – andre blir lest for. Noen ganger kommer elevene med kommentarer som kanskje ikke har sammenheng med det de har hørt; da har historien satt i gang en tankeserie eller en assosiasjon. Dette resulterer i kommunikasjon og bruk av språket. "Avbrytelsen" er faktisk reaksjon og deltakelse – ubevisst læring.

Det har vært få norske besøkende til IBBY dokumentasjonstjeneste etter at samlingen ble flyttet til Haug skole og ressurscenter, men dokumentasjonstjenesten får mange henvendelser fra utlandet, og det har kommet delegasjoner fra New Zealand, Kenya, Gambia Japan og Korea for å studere bøkene. Spesielt de taktile bøkene får mye oppmerksomhet og vi vet at de har inspirert mange besøkende til å skape og produsere taktile bøker i sitt eget land. IBBY dokumentasjonstjeneste er åpent for alle som er interessert i tilrettelagte bøker.

ibby Documentation centre

The IBBY Documentation Centre of Books for Disabled Young People in Oslo was officially established in 1985. It was the result of the cooperation in the early 1980's between the Norwegian Institute for Special Education at the University of Oslo and IBBY, under the leadership of the

Norwegian author and professor of special education, Tordis Ørjasæter, and former IBBY Executive Director, Leena Maissen. The cooperation had previously resulted in two UNESCO sponsored exhibitions and leaflets about disabled children and reading, "The Role of Children's Books in Integrating Handicapped Children into Everyday Life" (1981) and "Books for Language-retarded Children" (1985). To continue the work Leena Maissen wished to establish a documentation centre based on the books collected for the exhibitions, and in 1988 the IBBY Documentation Centre became a special service institution at the Department of Special Education at the University of Oslo. Nina Askvig (formerly Askvig Reidarson) was appointed the Director.

Thanks to the Outstanding Books for Young People with Disabilities projects supported by UNESCO, IBBY contact persons and publishers, the Centre has built up a large international collection of books relating to disabled young people as well as adults with language disabilities and reading difficulties. The current stock consists of approximately 4000 titles, fiction, picture books, and easy to understand non-fiction. The books are specially adapted for young people with disabilities. In addition to these, there is a small collection of titles called "About"-books; mainly fiction for young people, describing disabled persons in Norwegian literature. This collection is a potential research object.

The initial aims of the IBBY Documentation

Centre of Books for Disabled Young People were to promote research, production, mediation and the use of books especially designed for disabled young people. One wished to stress literature as a means of special needs education and in what way it can contribute to social inclusion and personal development. Target groups were young people with disabilities, their support organisations, teachers and students, research workers, librarians, publishers, authors, illustrators, policy makers and the media.

When Nina Askvig was facing retirement, the University asked the headmaster of Haug School and Resource Centre if the school would be interested in taking over the Documentation Centre free of charge; however, the students at the Institute must still be able to use the books in connection with assignments or research projects.

Haug School and Resource Centre is both a primary school for 120 children with special needs and a resource centre for special educational needs in kindergartens and schools. This school was a natural choice when the University was looking for a new "home" for the IBBY Documentation Centre. Up until the early 1990's disabled children were segregated and taught in special schools. Then a new law was passed, stating that the disabled children should be mainstreamed - taught in ordinary schools together with ordinary children. Our municipality - a suburb to Oslo - decided to mainstream the less disabled children, but

contrary to other municipalities, at the same time to build out the existing Haug special school to a School and Resource Centre and keep the more severely disabled children there together with special education teachers and other professionals. Haug school is built around three principles; Joy of Life, Care, and Individual Growth. Our motto is "Confident Children Spreading their Wings".

The Resource Centre consists of three individual departments working closely together: the toy lending library for children who are disabled or seriously ill, the department for schoolbooks, instructional materials and educational games and toys, and the library, as well as a support team of 20 SEN teachers working with children in kindergarten. Of the school's 200+ staff we have over 100 special education teachers, several speech and language therapists, one audiotherapist, psychologists, physiotherapists, musical therapists, occupational therapists, one registered nurse, plus a large number of assistants and carers.

The headmaster gave me, as teacher librarian, total responsibility for the IBBY Documentation Centre. No obligations or instructions followed, - I might give it as much attention as I pleased. The first couple of years I was allotted 5 extra hours a week to get the collection up and running; later I had to make do with the 25 hours a week as teacher librarian. Not a single penny was set aside to develop or maintain the collection, and the University and the students have never since shown an interest in the IBBY Documentation Centre.

The acquisition of the books from the

Documentation Centre has naturally been a considerable asset for Haug School. The IBBY collection contains fiction supported by sign language, pictograms or PCS (Picture Communication Symbols), Bliss symbols, tactile books with/without Braille, easy-to-read books of various degrees of readability, as well as picture books from the general production. Many of the books are about people with disabilities.

Nina Askvig was a trained librarian and a lecturer at the Institute for Special Education. She spoke several languages. Personally I have no impressive letters behind my name – I am basically a teacher librarian who has been fortunate enough to get an important and exciting extra assignment. What I had to offer was a long career as a children's librarian, a good ear for languages and the acquired experience of disabilities and adapted literature after many years at Haug School and Resource Centre. I work 25 hours a week as a teacher librarian – the work involved with the IBBY Documentation Centre is not mentioned in my job description, it is all done on a private basis. It is indeed a labour of love! Consequently there is little time to do PR or write articles. The most important task is the biennial project – the catalogue and exhibition "Outstanding Books for Young People with Disabilities" - and consequently keeping a wide correspondence with writers, researchers and students from all over the world.

Nina Askvig published the catalogues 1997, - 99, 2001 and the Jubilee Selection 2002. With

Sissel Hofgaard Swensen as a consultant I have published the catalogues in 2005, 2007 and 2009. Invitations for the next project 2011 have already been issued, and by the time this article is being read, hopefully the search for eligible books is in progress in the various IBBY National Sections.

The assistance from IBBY NS in connection with the project is vital. It is launched as a travelling exhibition with an annotated catalogue at the Bologna Children's Bookfair. The books are administered by the IBBY Secretariat in Basel and are frequently displayed in connection with national and international conferences, bookfairs and exhibitions. The response from IBBY NS as well as from independent publishers from many countries to the latest project "Outstanding Books for Young People with Disabilities 2009", was overwhelming. 105 titles from 22 countries were assessed. The books trickled in from every part of the world. There is always a bit of apprehension involved in this project – how will it be received - will anyone want to exhibit the books? It is good to notice that the interest seems to be picking up, which is why the latest collection was made in triplicate. One collection is permanently exhibited at the Haug School and Resource Centre in Norway, while two collections have toured Italy, USA, Slovakia, and Japan, and are booked for Spain and Iran and possibly Taiwan this year.

As previously mentioned no funds came with the Documentation Centre, so taking part in international conferences would have

been impossible without the support from various sponsors. Thanks to enthusiastic IBBY members I have been able to present the exhibitions and give talks about books for children with special needs at the IBBY World Congress in Cape Town and conferences in Tokyo, Rome and Jakarta.

The exhibition and annotated catalogue are divided into three categories:

- I. Books produced specifically for young people with special needs,*
- II. Picture books from the regular production selected according to special guidelines,*
- III. Picture books and novels from the regular children's book production that portray persons with special needs,*

Books for the disabled children are chosen for the same qualities that we seek in all books. They ought to:

- Stimulate language development*
- Reinforce existing language*
- Add to existing language*
- Provide identification*
- Develop the young people's understanding of the world around them*
- Add colour, variety and experience to their lives*
- Provide communication between the writer, the illustrator and the reader*

The UN Standard Rules about equal opportunities and the UN Conventions on the rights of persons with disabilities have established that every child needs books and has a right to experience books. Children

and young people need specially adapted books because their disabilities prevent them from reading, but far too few books are being produced. Traditionally only sight-impaired children have had books produced specially for them – today we know that different disabilities require different kinds of books; high quality books just as good, colourful and full of fantasy and adventure as “ordinary” children’s books. Gradually things have improved for adapted books, but still new titles are few and far between. Though this is a matter of great importance to people with disabilities, the overall demand is relatively small, and publishers and politicians favour books that sell in greater numbers. The pleasure of books ought to be open to all children. Children who have emotional, physical or intellectual difficulties learn in the same way as all children do, and as society gets more complicated, they need books more than ever. Children and young people with disabilities have their limitations. Even so, given the opportunity, they may contribute to the community. Many can learn to read, albeit usually more slowly and probably later than the norm. IBBY plays an important role in this process.

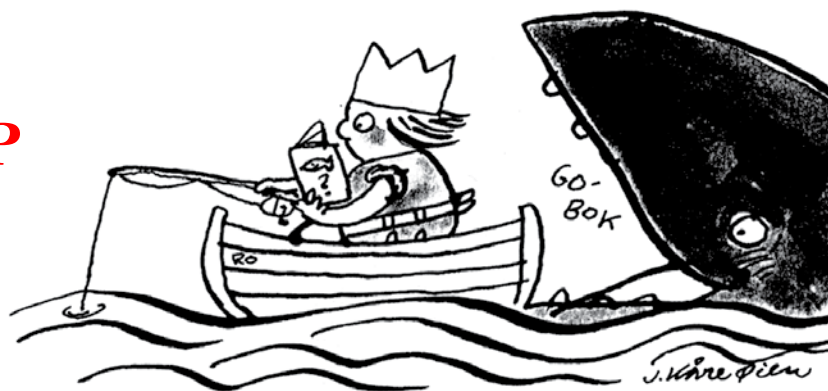
The students at Haug School and Resource Centre use the school library freely. Often they will make comments that are not related to the stories they hear. Perhaps the story has sparked off a thought or an association of ideas – the overall effect is communication and the use of language. The “interruption” is in fact reaction and participation – unconscious learning.

Guests from abroad come to visit Haug School and Resource Centre and the IBBY Documentation Centre. Visitors from New Zealand, Kenya, Ghana, Japan and Korea have come to study the books. The tactile books, especially, attract a lot of attention, and we know they have inspired several visitors to create and produce tactile books in their own country.

Although the IBBY Documentation Centre at the present time is just a part of the library at Haug School and Resource Centre, it is open to everyone with an interest in adapted literature.

PIPPI... MIN KAMP

Den nye barnelitteraturen trenger et paradigmeskifte, fordi det ikke lenger er noen tabuer å bryte, fordi ingen leser den, fordi den gjentar seg selv til det kjedesommelige, fordi klassikerne blir vi aldri kvitt, fordi den omgis med så mange myter, og hvem skriver barnebokforfatterne for, da? Seg selv?

Men jeg tror at ved å bruke litteraturens velkjente virkemiddel, provokasjon, bør det være enkelt å løfte barnelitteraturen til noe annet. Det skal ikke mer til enn å skrive boken "Pippi – min kamp" og kalle det et performativt og pågående kunstverk, helt i Knausgårds media-ånd, selvfølgelig. Overskriften "Pippi – Min kamp er skrevet og levert av en forfatter i ondskapens positur" ville da overskygge innholdet, som ingen ville ha lest, men skape en diskurs om grensesprengende provokasjon i den mytiske barnelitteraturverden i årevis fremover. Det tror jeg vi trenger.

Et slags manus til boken "Pippi – min kamp" vil foreligge på Den nordiske barne- og

ungdomslitteraturkonferansen som arrangeres i Stavanger 07.–09.02 2011. Konferansen har tittelen "Maktens Pluttifikasjon" og er Nordens største arrangement for barne- og ungdomslitteraturen. Temaene for konferansen i 2011 vil være makt, classeskilte og brytningstid.

Klasseskilte i samfunnet ødelegger den gode barnelitteraturen

Barnelitteraturen slites mellom to ytterpunkter hvor det første er at åndseliten har fremprovosert et barnebokfelt hvor hovedvekten ligger på å tilfredsstille de elitistiske kravene fra "kunstnerne". Det er et felt hvor midlet er helligere enn målet, og hvor målgruppen, nemlig barnet, er blitt glemt. Det er ikke lenger legitimt å kalle de bøkene som produseres innenfor denne kategorien, for barnelitteratur, men kanskje "performance"-litteratur er en mer riktig betegnelse? Det andre ytterpunktet i dette kaoset er at enkelte forlag velger å oversvømme markedet med masseprodusert "kioskilitteratur" for barn, som ikke kan oppfattes på annen måte enn

en forsøpling av kulturarven. Men på den annen side vil denne type litteratur være lett tilgjengelig for enkelte klasser i samfunnet.

Barneboken har tradisjonelt vært formidlet og lest av middelklassen, noe som har ført til en opprettholdelse av klassikere, som igjen har hemmet utviklingen av litteraturen. Alle forsøk på å virke grenseoverskridende har fremstått som eksperimentering innenfor rammen av middelklassens dannelsesbegreper. Det litterære klasses skillet som vi i Norden har vært forskånet for, er kommet. Overklassen har begynt å lese barnebøker. Hvor de før leste klassiske verker fra litteraturhistorien for sine barn, leser de nu barnebøker, og da bildebøker spesielt. Bildeboken er blitt et statussymbol for den intellektuelle mor. Forutsetningen for å kunne fremstå som del av samfunnets elite er å kjenne til de ypperste avantgarde-utgavene av "performance"-litteraturen, da også gjerne kjøpt på et kunstmuseum.

Konsekvensen av elitismen, kommersialismen og dannelsesreisene tror jeg blir at det ikke lenger er plass for den gode barnelitteraturen. Den gode barnelitteraturen vil forsvinne, fordi barnebokfeltet er blitt så fragmentert at helhetsperspektivet, som har vært å utvikle den gode litteratur for barnet, er blitt fraværende.

Aldersgrense på barnebokforfattere?

Utviklingen i de ulike nordiske land kan tyde på at barnebokfeltet går i meget forskjellige retninger. De nyeste trendene i Norge er blant annet at skribenten bruker barneboksjangeren

som en bevist terapeutisk søppelkasse kun for å tilfredsstille egne behov, noe som får produktet til å fremstå mer som et selvmotsigende selvutleveringsprosjekt for forfatteren enn som barnelitteratur. At forlagene utgir slike bøker som barne- eller ungdomslitteratur, når det helt tydelig fremkommer at tematikken og boken forventer en voksen forforståelse, kan kun ha en sammenheng med at forlagene spekulerer

i de økonomiske fordelene dette gir. En annen utfordring er at skribentene ikke lenger **tør** å vedkjenne seg sitt verk og skriver under pseudonym for å skrive tekster som provoserer, engasjerer og ikke minst ironiserer overfor samfunnsutviklingen.

I Sverige skjer det lite, barnebokfeltet fremstår i dag som tradisjonelt og kjedelig. Forfatterne opplever å bli sensurert av unge redaktører som dyrker nymoralismens ideer istedenfor

litteraturen. Når forlagene i økende grad er moralistiske overfor teksten, ved å sensurere bort ord og uttrykk som redaktørene mener kan støte barna, og ikke minst dyrker barneidyllen fra forrige århundre, er vi kommet langt bort fra litteraturens egenart. I Danmark, derimot, preger temaer som vold, sex og dop ungdomslitteraturen skrevet av unge forfattere. Forfattere som tør og vil noe, forfattere som tar målgruppen på alvor. Derfor er det nærliggende å mene at vi bør få en debatt om skribentens alder og opprette en øvre aldersgrense for skribenter av barne- og ungdomslitteraturen. La barn slippe å lese bøker hvor tematikken og historiene er fra forrige århundre.

Velkommen til Stavanger i 2011

Uansett hva jeg måtte mene om barnelitteraturen, er du velkommen til Stavanger. Til tre dager med et eldorado av debatter, dialoger, opplesninger, foredrag, workshops, konferansebibliotek, barneuniversitet og landskamp med deltakere fra i alle fall Norge, Sverige, Danmark, Belgia og Nederland. Målsetningen med konferansen er å synliggjøre alle sidene ved barnebokfeltet og gi feltet et fortjent løft. Velkommen.

Ine Marit Torsvik Bertelsen

Pippi ... My Struggle

"And besides", she said with every bit of her freckled face beaming, "besides, I'll tell you that in 'The Plutification of Power', not a single soul tells the truth. They just lie all day long, starting at seven in the morning and continuing till evening. So if I tell a fib

once in a while, it's just because I've been in 'Stavanger' too long. I'm sure we can be friends anyway, right?" (Adapted from Pippi Longstocking)

The New Children's Literature needs a paradigm shift because there are no longer any taboos to break, because nobody reads it, because it is repetitive to the point of boredom, because we can never get rid of the classics, because it is surrounded by so many myths, and for whom, then, do the children's authors write? Themselves?

I believe however that by using literature's well-known device, provocation, it should be easy to elevate children's literature to something different. One only needs to write the book Pippi: My Struggle and call it a performative and ongoing artwork, in the spirit, of course, of the Knausgård media. Headlines such as "Pippi: My Struggle is written and delivered by an author adopting a posture of evil" would then overshadow its content (which nobody would read), while creating a discourse about radical provocation in the mythical world of children's literature for years to come. I believe we need this.

A kind of manuscript for the book Pippi: My Struggle will be available at Den Nordiske barne- og ungdomslitteraturkonferansen (The Nordic Children's and Youth Literature Conference) which will be held in Stavanger on 7-9 February 2011. The conference is called "The Plutification of Power" and is the largest event for children's and youth literature in the Nordic countries. The theme of the 2011 conference will be "Power, Class Difference

and Periods of Upheaval”.

The ruinous effects of class difference upon quality children's literature

Children's literature has always had an uneasy existence between two extremes. On the one hand, the intellectual elite have pushed a kind of children's literature with a focus on satisfying the elitist requirements of “the artists”. This is an area in which the means are more important than the end and where the target group, the child, is forgotten. It is no longer legitimate to use the term “children's literature” to describe the books produced within this category—perhaps “performance literature” is more appropriate. The other extreme arising from this chaos is the way certain publishers saturate the market with mass-market “pulp fiction” for children, which is difficult to view as anything other than a debasement of our cultural heritage. On the other hand, however, this type of literature will be easily accessible to certain classes in society.

The children's book has traditionally been promoted and read by the middle class, which has led to a perpetuation of the classics at the expense of the development of literature. All attempts to push the boundaries have emerged as experimentation within the framework of the middle class' notions of refinement. The literary class differences which we had been spared in the Nordic countries have now arrived. The upper class has begun to read children's books. Where they used to read the classic works from the history of literature to their children, they now read children's books, particularly

picture books. The picture book has become a status symbol for the intellectual mother. A precondition for appearing as a part of society's elite is to be familiar with the best avant-garde editions of “performance literature”, preferably purchased at an art museum.

The consequence of the elitism,

commercialism and Grand Tours, I believe, will be that there is no longer a place for quality children's literature. Quality children's literature will disappear, for the genre of children's books has become so fragmented that the overall objective—developing quality literature for children—has been lost.

An age limit for children's authors?

Recent developments in the Nordic countries may imply that the genre of children's books is moving in very different directions. The latest trend in Norway is the writer's deliberate use of the children's book as a therapeutic rubbish bin for the sole purpose of satisfying the writer's own needs, so that the product becomes more a self-contradictory exercise in self-exposure for the author than children's literature. The fact that publishers market such books as children's or youth literature, when it is obvious that the book and its themes demand an adult understanding, can only be due to their exploiting the financial profit this provides. Another challenge is that the writers no longer dare to acknowledge their works, instead using a pseudonym in order to write texts that provoke, engage and, not least, produce irony at the expense of societal developments.

MULTISPRÅKLIG LESING PÅ SKEDSMO BIBLIOTEK

Skedsmo kommune har en stor andel minoritetsspråklige, opptil 20 % i et innbyggerantall på 47 000. På Strømmen, der hovedbiblioteket ligger, er andelen i enkelte barnehager 60 %. Skedsmo kommune har gjort flere grep for å fremme språkforståelse. Det er opprettet egne lesegrupper på flere skoler, det er igangsatt flerkulturelle nettverk og alle 4-åringer blir testet for å se hvor god forståelse de har av språk.

Som et ledd i dette har biblioteket bidratt med høytlesning på flere språk. Ideen var enkel: en historie leses først på norsk, så kan man høre historien igjen på sitt eget morsmål. Vi samarbeidet med Skedsmo voksenopplæring, der de voksne elevene går for å lære norsk. Vi ble enige om noen eventyr vi alle skulle lese eller fortelle på hvert vårt språk, og åpnet så muligheten for at man kunne lese eller forteller andre fortellinger, dikt, rim, regler eller leker.

Barnehager og skoleklasser flommet inn i biblioteket og satt klare som tente lys. Når de norske eventyrene var ferdig fortalt kunne

man velge i et mylder av språk: spansk, engelsk, urdu, pashto, vietnamesisk, japansk, persisk, somali, arabisk og enda noen til. Vi hadde forventet at de minoritetsspråklige var de som skulle få mest ut av dagen - men den gang ei. Etnisk norske barn var like ivrige på å være med på høytlesning på andre språk! Jubelen stod i taket da de lærte seg at tallet ni på arabisk uttales "tisse", og at det kurdiske ordet for kake var pasta ga en del lure ideer om hvordan man kunne lure foreldre til å få kake til middag.

Prosjektet var vellykket, men krevde svært mye logistikk. Vi er derfor i ferd med å filme høytlesninger på ulike språk som skal legges ut på vår hjemmeside. Når vi blir ferdige med det kan alle og enhver klikke seg inn og høre Askepott på persisk, delta i iranske klappeleker eller andre ting elevene ved Skedsmo voksenopplæring ønsker å dele. Ved å dele kultur blir vi alle beriket og lærer ting vi ikke engang visste at fantes. Vi ser fram til å dele med dere!

Ragnhild Madsen, Skedsmo bibliotek
www.bibliotekrom.no

– her vil det skje etter hvert!

Multi-language reading at Skedsmo Library

The municipality of Skedsmo has a high percentage of multilingual inhabitants, up to 20% in a population of 47 000. On Strømmen, where the main library is located, the proportion of some kindergartens reach up to 60% multilingual children. The municipality of Skedsmo has several measures to promote development of skills concerning language. Among others: the municipality has created reading groups at several schools, it has initiated multicultural networking and all 4-year-olds are tested to see to that they have a good understanding of language.

As part of this the library has contributed readings in several languages. The idea was simple: a story is read first in Norwegian, and then you can hear the story again in your native language. We worked with Skedsmo voksenopplæringscenter, where the multilingual adults come to learn Norwegian. We agreed on some fairytales that we all would read or tell in different languages, and opened the possibility that one could read or tell others stories, poems, rhymes, rules or games.

Kindergartens and school classes flowed into the library and were eager to hear stories. When the Norwegian fairytales were told you could choose from a myriad of languages: Spanish, English, Urdu, Pashto, Vietnamese, Japanese, Persian, Somali, Arabic and even some others. We had expected that the minority language was they who should get the most out of your day - but then not. Ethnic

Cinderella in Persian, participate in Iranian games or whatever the students at Skedsmo voksenopplæringscenter want to share. By sharing culture we all are enriched and learn things we did not even knew existed. We look forward to sharing with you!

*Ragnhild Madsen, Skedsmo Library
<http://www.bibliotekrom.no> – this is the where it all will take place eventually!*

Norwegian children were equally eager to be involved in reading other languages! The children were cheering when they learned that the number nine in Arabic is pronounced "tisse" (pee in Norwegian) and that the

Kurdish word for cake was pasta. That gave some good ideas about how to lure parents to have cake for dinner.

The project was successful, but required a lot of logistics. We are about to film these readings in different languages to be posted on our website. When we have finished everyone can click in and listen to

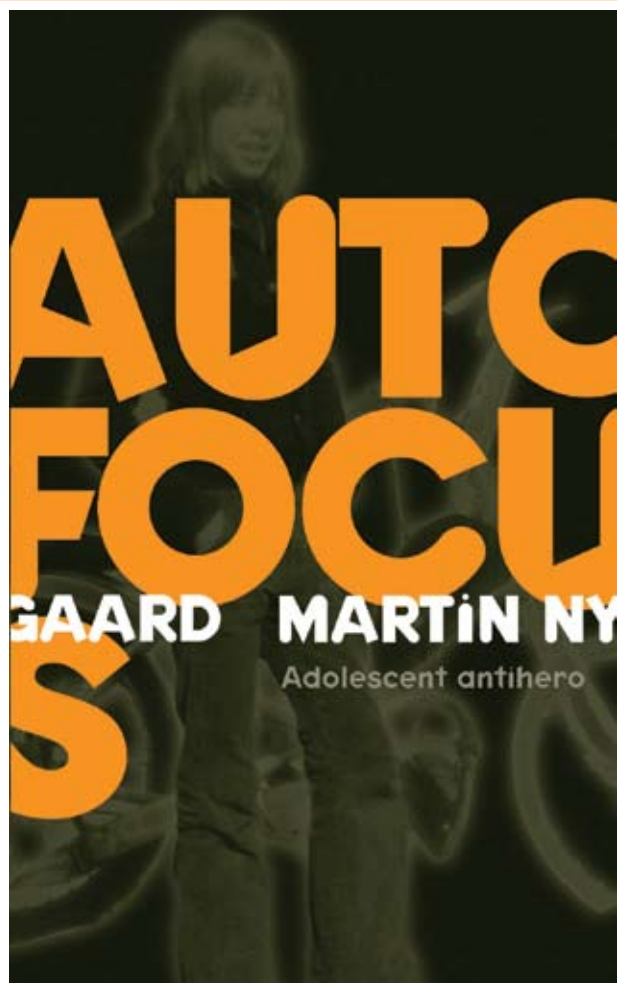

Ibby Norge - Barnebokforum takker Norsk kulturråd
for støtte til utgivelsen av dette bladet.

Ibby Norway - Barnebokforum *thank the Norwegian
arts council for their financial support in order to
publish this magazine.*

NORSK KULTURRÅD
Arts Council Norway

Autofocus

adolescent antihero

Autofocus is the first of three books following
Laurence Moth through the the last two years of
secondary school in Oslo.

**"Even those who say they hate
reading, devour this book"**

Librarian Lista secondary school

Laurence Moth is new in town, and tries to act
cooler than everyone else. At the same time he
is knocked off balance by a flood of hormones.
His struggle to be accepted in a far tougher
neighbourhood, and his helpless efforts to sort
out all his new feelings and desires, leads to one
catastrophe after another. Laurence soon discov-
ers that once an adolescent there is no way back
to childhood. The only option is to try to survive
long enough to become an adult.

Written by Martin Nygaard

isbn Autofocus: 9788292941201, English, 9788292941010, Norwegian
isbn Autopilot: 9788292941003, Norwegian
isbn Autonon: 9788292941140, Norwegian

Hurra Forlag
post@hurra.no
www.hurra.no

Samlaget

MARIA PARR

has been awarded many prestigious awards, and has received extensive positive press coverage in Norway.

Toni Glimmerdahl is the only child who lives in the Glimmer Valley. Speed and self-confidence are Toni's motto as she hurtles down the slopes on her skis or sled. A wonderful combination of laughter, drama, tears and music, all in the same book.

Returadresse:

Barnebokforum
Ellen Sjøwall
Akersveien 24a
0177 Oslo
Norway